

WYKONANIE BUDŻETÓW W JEDNOSTKACH SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZA ROK 2011

1. Poziom wykonania samorządowych budżetów

Wysokość dochodów budżetowych wykonanych w 196 jednostkach samorządu terytorialnego województwa dolnośląskiego (166 gminach, 26 powiatach, 3 miastach na prawach powiatu i 1 województwie samorządowym) wyniosła ogółem 13,9 mld zł, a wysokość wydatków 14,7 mld zł. Wykonane dochody były łącznie o 1,1 mld zł, a wydatki o 0,7 mld zł wyższe od wykonanych w 2010 roku. W stosunku do roku poprzedniego dolnośląskie JST uzyskały wzrost dochodów o 8,4% i wzrost wydatków o 4,7%. Dynamika wzrostu dochodów i wydatków samorządowych w regionie była wyższa od średnich w kraju, które wyniosły dla dochodów 5,2%, a dla wydatków 2,2%.

Plany dochodów ustalone w budżetach dolnośląskich JST zostały zrealizowane w 97,6%, natomiast plany wydatków w 94,7%. Stopień wykonania budżetów w regionie nie odbiega od średnich dla kraju (wykonanie dochodów w 97,7%, a wydatków w 93,2% wielkości planowanych).

Wykonane dochody i wydatki dolnośląskich JST były niższe od planowanych — dochody łącznie o 342,9 mln zł, a wydatki o 824,3 mln zł. W 154 dolnośląskich JST (133 gminach, 18 powiatach i 3 miastach na prawach powiatu) plan dochodów i plan wydatków nie został w pełni zrealizowany.

Poziom wykonania dochodów i wydatków oraz wynik realizacji budżetów dolnośląskich JST w 2011 r. przedstawia tab. 1.

Analiza stopnia wykonania planu dochodów i wydatków w jednostkach poszczególnych szczebli wykazuje, że województwo samorządowe zrealizowało

dochody na poziomie wyższym niż planowany (103,4%), a wydatki na poziomie bliskim 100%, natomiast realizacja planu dochodów i wydatków w samorządach lokalnych ukształtowała się na poziomie niższym niż planowany i wyniosła odpowiednio: w miastach na prawach powiatu 99,5% i 97,1%, w powiatach 98,4% i 94,9%, a w gminach 97,6% i 94,7%. Analiza szczegółowa wskazuje, że spośród 195 samorządów lokalnych tylko 41 zrealizowało w pełni plan dochodów (33 gminy, 8 powiatów).

Wykonanie planu dochodów na poziomie wyższym o 2,9 punktu proc. niż wykonanie planu wydatków pozytywnie oddziaływało na poprawę wyniku i zmniejszenie łącznej kwoty deficytu w stosunku do kwot uchwalonych w budżetach na rok 2011. Budżety dolnośląskich JST zamknęły się w 2011 r. deficytem w wysokości 836,1 mln zł (przy planowanym w wysokości 1,3 mld zł). Jak wynika z danych publikowanych na stronach Ministerstwa Finansów, w 2011 r. łącznie budżety JST zamknęły się deficytem w wysokości 10,3 mld zł (przy planowanym w wysokości 19,6 mld zł).

Spośród 196 dolnośląskich JST:

- 171 realizowało budżet z planowanym deficytem, a ostatecznie rok budżetowy deficytem zamknęły 133 (67,9%) JST — 116 gmin, 13 powiatów, 3 miasta na prawach powiatu, województwo samorządowe — łącznie na kwotę 928,6 mln zł,
- 25 realizowało budżet z planowaną nadwyżką, a ostatecznie rok budżetowy nadwyżką zamknęły 63 (32,1%) JST — 50 gmin i 13 powiatów — łącznie na kwotę 92,5 mln zł.

Tabela 1. Dochody i wydatki

Wyszczególnienie	Dochody			Wydatki			Wynik budżetu				
	plan	wykonanie	procent wykonania planu	plan	wykonanie	procent wykonania planu	per saldo [tys. zł]	deficyt		nadwyżka	
	[tys. zł]	[tys. zł]		[tys. zł]	[tys. zł]			[tys. zł]	liczba JST	[tys. zł]	liczba JST
JST ogółem	14 199 589	13 856 716	97,6	15 517 031	14 692 780	94,7	-836 064	-928 572	133	92 508	63
Gminy, z tego:	6 654 125	6 326 347	95,1	7 198 711	6 628 323	92,1	-301 976	-381 443	116	79 468	50
– miejskie	2 456 051	2 306 492	93,9	2 621 324	2 419 597	92,3	-113 105	-131 132	24	18 027	9
– wiejskie	1 782 780	1 711 373	96,0	1 955 644	1 789 324	91,5	-77 951	-107 672	56	29 721	22
– miejsko-wiejskie	2 415 295	2 308 482	95,6	2 621 743	2 419 401	92,3	-110 920	-142 639	36	31 719	19
Powiaty	2 113 439	2 079 721	98,4	2 222 879	2 110 504	94,9	-30 783	-43 824	13	13 040	13
Miasta na prawach powiatu	4 238 049	4 216 505	99,5	4 567 568	4 437 043	97,1	-220 539	-220 539	3	0	0
Województwo samorządowe	1 193 976	1 234 143	103,4	1 527 873	1 516 910	99,3	-282 767	-282 767	1	0	0

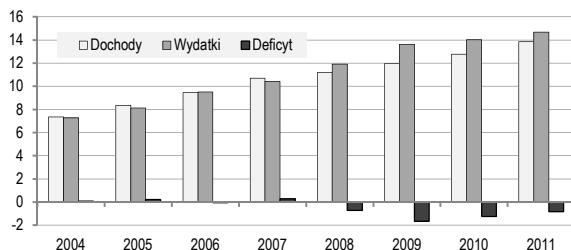
Analiza szczegółowa wskazuje, iż poprawę wyniku w stosunku do planu uzyskało 179 JST, z tego:

- 121 uzyskało deficyt niższy od planowanego,
- 20 uzyskało nadwyżkę wyższą od planowanej,
- 38 uzyskało nadwyżkę przy planowanym deficycie.

Wynik gorszy od planowanego dotyczył budżetów 17 JST i oznaczał:

- pogłębienie deficytu w 11 jednostkach (Domańów, Gaworzycy, Janowice Wielkie, Jemielno, Kłodzko w., Kowary, Kudowa-Zdrój, Mysłakowice, Żarów, Żórawina, powiat świdnicki),
- niezyskanie pełnej kwoty planowanej nadwyżki w 5 jednostkach (Chocianów, Jaworzyna Śląska, Łądek-Zdrój, Lubań m., Świerzawa),
- wystąpienie deficytu przy planowanej nadwyżce (Karpacz).

Analiza zmian poziomu dochodów i wydatków dolnośląskich JST pozwala zauważyć, że przy stałym wzroście dochodów i wydatków od 2008 r. ma miejsce realizacja wydatków wyższych niż uzyskane dochody. Różnica ta znajduje wyraz w ujemnym wyniku finansowym budżetu — od 712,4 mln zł (w 2008 r.) do 1,7 mld zł (w 2009 r.). Zamknięcie roku budżetowego 2011 r. deficytem w wysokości 836,1 mln zł oznacza znaczącą redukcję deficytu — w stosunku do 2010 r. o 408,4 mln zł, a w stosunku do 2009 r. o 825,5 mln zł). Zmiany poziomu dochodów i wydatków oraz poziom deficytu dolnośląskich JST przedstawia rys. 1.

Rys. 1. Dochody i wydatki oraz wyniki budżetów dolnośląskich JST w latach 2004–2011 (w mld zł)

Zmniejszenie kwoty deficytu znalazło też wyraz w zmniejszeniu liczby budżetów deficytowych ze 171 w 2010 r. do 133 w 2011 roku. Obserwowane od 2010 r. obniżenie poziomu deficytu samorządowych budżetów w regionie wskazuje, że jego redukcja wynika z przesłanek ekonomicznych. Zapowiadane zmiany ustawy z dnia 27 stycznia 2009 r. o finansach publicznych wskazują na zamiar wprowadzenia regulacji prawnych w zakresie ograniczenia deficytu w samorządowych budżetach¹.

¹ Projekt z dnia 15 marca 2012 r. (BIP MF).

Pomimo znacznego obniżenia poziomu deficytu, włączone w jego finansowanie przychody z zaciągnięcia kredytów i pożyczek oraz emisji obligacji oznaczały wzrost zadłużenia — łącznie o kwotę 1,0 mld zł (wzrost o 19,0%). Łączna kwota długu publicznego dolnośląskich JST na koniec 2011 r. wyniosła 6,4 mld zł, co stanowiło 46,1% wykonanych dochodów. Wyniki analiz wskazują, że wzrost zadłużenia wynika m.in. z zaliczenia do długu dodatkowych tytułów, stosownie do wymogów określonych przez Ministra Finansów².

Z danych zbiorczych dla kraju (strona internetowa MF) wynika wzrost zadłużenia JST w 2011 r. o 19,4% i ukształtowanie się relacji zadłużenia na poziomie 38,4% ich dochodów.

W latach 2010–2013 nadal obowiązuje granica zadłużenia (do 60% wykonanych dochodów), określona w art. 170 ustawy o finansach publicznych z 2005 roku. Granicę zadłużenia w roku 2011 przekroczyło 5 dolnośląskich JST: Krośnice, Przemków, Szczytna, Wiązów i Żarów.

W roku 2011 do samorządowych budżetów miała zastosowanie po raz pierwszy zasada zrównoważenia budżetu bieżącego, w myśl której wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż dochody bieżące powiększone o nadwyżki z lat ubiegłych i wolne środki. Z analizy szczegółowej wynika, że nie dostosowało się do tej zasady 11 gmin: Chojnów w., Kowary, Lewin Kłodzki, Mściwojów, Piechowice, Pieszyce, Szczytna, Wleń, Złotoryja m., Żmigród i Żukowice.

Wykonanie budżetów dolnośląskich JST wykazuje łączny wynik operacyjny (obliczony różnicą pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi) w wysokości 716,0 mln zł (o 313,4 mln zł wyższy niż w 2010 r.).

Poziom wyniku określili:

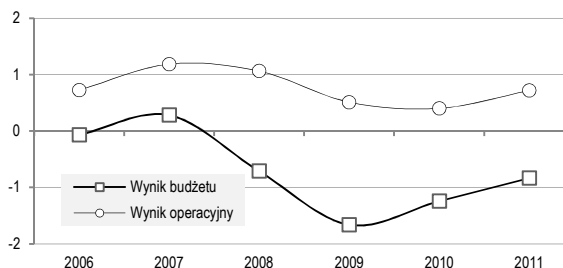
- nadwyżka operacyjna w wysokości 733,6 mln zł — w budżetach 168 jednostek (141 gmin, 24 powiatów, 2 miast na prawach powiatu i województwa),
- deficyt operacyjny w wysokości 17,6 mln zł — w budżetach 28 jednostek (25 gmin, 2 powiatów, 1 miasta na prawach powiatu).

W latach 2008–2010 zmniejszała się liczba dolnośląskich JST, które uzyskiwały nadwyżkę operacyjną (2008 — 175, 2009 — 142, 2010 — 129).

² Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego, w tym do długu Skarbu Państwa (Dz.U. Nr 252, poz. 1692).

W roku 2011 liczba JST, które uzyskały dodatni wynik operacyjny, wzrosła do 168. Oddziaływanie deficytu operacyjnego na poziom wyniku budżetów przedstawia rys. 2.

Wykonanie budżetów przez dolnośląskie JST w 2011 r. wraz ze szczegółową prezentacją wyniku budżetu i wyniku operacyjnego oraz poziom zadłużenia przedstawia zestawienie 1, a dane w przeliczeniu na 1 mieszkańca zestawienie 2 (na końcu opracowania).

Rys. 2. Wynik budżetu i wynik operacyjny dolnośląskich JST w latach 2006–2011 (w mld zł)

2. Wielkość i dynamika dochodów

Podstawą gromadzenia dochodów przez JST w 2011 r. była obowiązująca od 2004 r. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526, z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.). Na ich podstawie określone zostały źródła dochodów JST oraz zasady gospodarowania środkami publicznymi.

Dochody JST w regionie dolnośląskim wyniosły w 2011 r. łącznie 13,9 mld zł i ukształtowały się na poziomie o 8,4% wyższym niż w 2010 r. oraz o 15,8% wyższym w stosunku do roku 2009. Zaplanowane wielkości dochodów wykonano w 97,6%.

Dla porównania — łączne dochody JST w Polsce, wyniosły 171,3 mld zł i były wyższe od ubiegłorocznych o 5,2%. Dochody dolnośląskich JST stanowiły 8,1% dochodów wszystkich JST w kraju. Udział ten od 2007 r. utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Realny wzrost dochodów dolnośląskich JST, przy uwzględnieniu wskaźnika inflacji na poziomie 4,3%, wyniósł 4,1%, przy czym:

- dla gmin — nominalnie 4,8% (realnie 0,5%),
- dla powiatów — nominalnie 9,2% (realnie 4,9%),
- dla miast na prawach powiatu — nominalnie 10,1% (realnie 5,8%),
- dla województwa samorządowego — nominalnie 21,8% (realnie 17,5%).

Wzrost dochodów, w stosunku do roku poprzedniego o 1,1 mld zł (o 8,4%), był wynikiem:

- zwiększenia dochodów własnych — łącznie o 660,8 mln zł, tj. o 9,4%,
- zwiększenia dotacji celowych — łącznie o 340,7 mln zł, tj. o 12,2%,
- zwiększenia subwencji ogólnej — łącznie o 72,6 mln zł, tj. o 2,4%.

Poziom oraz dynamikę dochodów dolnośląskich JST w 2011 r. przedstawia tab. 2.

Tabela 2. Dynamika dochodów

Wyszczególnienie	Dochody			Dynamika dochodów (rok 2010 = 100)		
	ogółem	z tego:		ogółem	z tego:	
		bieżące	majątkowe		bieżących	majątkowych
	[tys. zł]			[%]		
JST ogółem	13 856 716	11 853 928	2 002 788	108,4	107,9	111,7
Gminy, z tego:	6 326 347	5 491 753	834 594	104,8	104,8	105,1
– miejskie	2 306 492	2 024 841	281 651	105,7	106,7	99,0
– wiejskie	1 711 373	1 476 937	234 436	102,8	103,5	98,4
– miejsko-wiejskie	2 308 482	1 989 975	318 507	105,5	103,9	117,3
Powiaty	2 079 721	1 866 919	212 802	109,2	106,9	134,4
Miasta na prawach powiatu	4 216 505	3 500 693	715 812	110,1	111,1	105,7
Województwo samorządowe	1 234 143	994 563	239 580	121,8	116,9	147,2

Od 2008 r. przyjęty został obligatoryjny podział dochodów na bieżące i majątkowe. Do dochodów majątkowych zalicza się dotacje i środki otrzymane na inwestycje, dochody ze sprzedaży majątku oraz dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkownictwa wieczystego w prawo własności. O ile dochody bieżące zapewniają cykliczny wpływ do budżetu, o tyle charakter dochodów majątkowych jest incy-

dentalny i w dużym stopniu nieprzewidywalny. W budżetach JST dochody bieżące stanowiły 85,5% planowanych dochodów ogółem i zostały wykonane na poziomie bliskim 100%. Dochody majątkowe stanowiły 14,5% planowanych dochodów ogółem, a ich realizacja ukształtowała się na poziomie 83,5% planowanych.

Analiza wielkości dochodów z uwzględnieniem ich podziału na bieżące i majątkowe wskazuje, że dochody bieżące dolnośląskich JST wyniosły 11,9 mld zł, a dochody majątkowe wyniosły 2,0 mld zł. Dochody bieżące były wyższe od ubiegłorocznych o 863,6 mln zł (o 7,9%), a majątkowe o 209,8 mln zł (o 11,7%). Najwyższy wzrost dochodów majątkowych uzyskało województwo samorządowe (47,2%), w następnej kolejności powiaty (34,4%), gminy miejsko-wiejskie (17,3%) oraz miasta na prawach powiatu (5,7%). Wskaźnik dynamiki wskazuje na spadek poziomu dochodów majątkowych gmin miejskich (o 1%) i gmin wiejskich (o 1,6%).

Ustawa o dochodach JST uwzględnia konstytucyjny podział dochodów na dochody własne, subwencję ogólną i dotacje celowe z budżetu państwa. W roku 2011 dochody własne dolnośląskich sa-

morządów wyniosły łącznie 7,7 mld zł i stanowiły 55,3% dochodów ogółem. Dochody z subwencji ogólnej i dotacji celowych wyniosły łącznie 6,2 mld zł i stanowiły 44,7% dochodów ogółem.

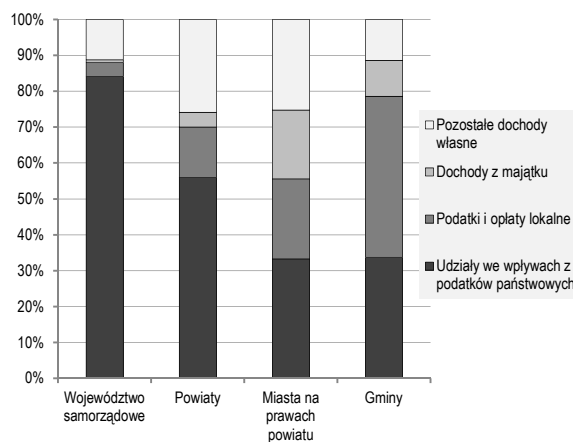
Najwyższy wzrost dochodów własnych uzyskało województwo samorządowe (24,8%). Na kolejnych miejscach uplasowały się powiaty (10,8%) i miasta na prawach powiatu (10,4%). Dochody własne 3 miast na prawach powiatu stanowiły 38% dochodów własnych JST w regionie, stąd silne ich oddziaływanie na poziom łącznego wskaźnika dynamiki. Dochody własne gmin wzrosły łącznie o 6%, z tego miejskich o 7,2%, wiejskich o 6% i gmin miejsko-wiejskich o 4,7%.

Poziom i dynamikę dochodów JST województwa dolnośląskiego w 2011 r. według ważniejszych źródeł przedstawia tab. 3.

Tabela 3. Dynamika dochodów według ważniejszych źródeł

Wyszczególnienie	Dochody w 2011 r.				Dynamika dochodów (rok 2010 = 100%)			
	ogółem	dochody własne	subwencja ogólna	dotacje celowe	ogółem	dochody własne	subwencja ogólna	dotacje celowe
	[tys. zł]				[%]			
JST ogółem	13 856 716	7 670 527	3 044 440	3 141 749	108,4	109,4	102,4	112,2
Gminy, z tego:	6 326 347	3 512 345	1 387 179	1 426 823	104,8	106,0	101,8	104,9
– miejskie	2 306 492	1 431 301	417 040	458 151	105,7	107,2	103,3	103,3
– wiejskie	1 711 373	858 787	442 217	410 369	102,8	106,0	101,9	97,5
– miejsko-wiejskie	2 308 482	1 222 257	527 921	558 303	105,5	104,7	100,6	112,7
Powiaty	2 079 721	564 332	822 709	692 680	109,2	110,8	102,4	117,0
Miasta na prawach powiatu	4 216 505	2 952 316	707 378	556 811	110,1	110,4	106,0	114,1
Województwo samorządowe	1 234 143	641 534	127 174	465 435	121,8	124,8	92,1	128,9

W strukturze dochodów własnych JST istotne znaczenie miały dochody z tytułu udziału we wpływach z podatków państwowych, wpływy z podatków i opłat ustawowo przyznanych JST oraz dochody z majątku (rys. 3).

Rys. 3. Struktura dochodów własnych dolnośląskich JST w 2011 r.

Według danych ze sprawozdań, na rachunki dolnośląskich JST przekazane zostały dochody z tytułu udziału we wpływach z podatków państwowych

w wysokości 3,0 mld zł. Dochody z tytułu udziału w PIT i CIT stanowiły 39,4% dochodów własnych JST w regionie (84,1% dochodów własnych województwa, 56% dochodów własnych powiatów, 33,3% dochodów własnych miast na prawach powiatu, 37,9% dochodów własnych gmin miejskich, 32,1% dochodów własnych gmin miejsko-wiejskich i 29,1% dochodów własnych gmin wiejskich). Najwyższe dochody z tytułu udziału w PIT i CIT uzyskała gmina Wrocław (819 mln zł), a najniższe gmina Platerówka (490 tys. zł), natomiast w przeliczeniu na 1 mieszkańca najwyższe uzyskała gmina Polkowice (2738,5 zł). Bardzo wysoki wskaźnik dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatków państwowych w dochodach własnych województwa samorządowego był wynikiem wpływu do budżetu kwoty 190,1 mln zł od KGHM Polska Miedź SA tytułem udziałów w CIT (42,4% kwoty ogółem podatku z CIT)³.

³ Uchwała nr XIX/434/12 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 stycznia 2012 r. w sprawie przyjęcia stanowiska dotyczącego rządowego projektu ustawy o podatku od wydobycia niektórych kopaliny.

Dochody z podatków i opłat ustawowo przyznanych JST wyniosły łącznie 2,3 mld zł i określiły 30,5% dochodów własnych JST w regionie (3,8% dochodów własnych województwa, 14% dochodów własnych powiatów, 22,3% dochodów własnych miast na prawach powiatu, 35,6% dochodów własnych gmin miejskich, 49,9% dochodów własnych gmin miejsko-wiejskich i 53,1% dochodów własnych gmin wiejskich). Plan dochodów z tytułu wpływów z podatków i opłat został wykonany w 97,8%, a dochody z tego tytułu były wyższe niż wykonane w 2010 r. o 5,6%. Wśród dochodów podatkowych dominowały wpływy z:

- podatku od nieruchomości — łącznie w wysokości 1,5 mld zł (wyższe o 6,1%),
- różnych opłat — łącznie w wysokości 332,4 mln zł (wyższe o 7,4%),
- podatku od czynności cywilnoprawnych — łącznie w wysokości 124,1 mln zł (niższe o 11,9%),
- podatku rolnego — łącznie w wysokości 86,7 mln zł (wyższe o 8,6%).

Wśród opłat wchodzących w zakres dochodów własnych powiatów można wyróżnić wpływy z opłaty komunikacyjnej, które wyniosły łącznie 43 mln zł (wzrosły o 2,2%) i stanowiły 7,6% dochodów własnych powiatów. Wśród należnych samorządowi województwa można natomiast wyróżnić opłaty za wydanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi, które pobrano w wysokości 1,2 mln zł. W analizowanym okresie największe wpływy województwo samorządowe uzyskało z tytułu opłat za wyłączenie z produkcji gruntów rolnych, tj. 19,1 mln zł. Kwota ta stanowiła aż 79% wpływów z podatków i opłat lokalnych należnych samorządowi i aż 3% jego dochodów własnych.

Dochody z tytułu podatku rolnego wykazały tendencję wzrostową we wszystkich uprawnionych do jego poboru typach gmin, natomiast obniżyły się o 6,7% w miastach na prawach powiatu.

Na spowolnienie dynamiki dochodów własnych dolnośląskich JST w 2011 r. oddziaływała realizacja dochodów z majątku — niższych łącznie o 10,4 mln zł (w tym w budżetach gmin niższych o 23,2 mln zł, w budżetach powiatów niższych o 3,5 mln zł; jedynie w budżecie województwa i w budżetach wszystkich miast na prawach powiatu zanotowano wzrost — odpowiednio o 2,3 mln zł i o 14 mln zł).

Łączna kwota dochodów dolnośląskich JST z tytułu gospodarowania majątkiem (sprzedaż, najem, dzierżawa) w 2011 r. wyniosła 945,8 mln zł (w 2010 r. — 956,2 mln zł) i stanowiła 12,3% dochodów własnych. Ustalono, że obniżenie poziomu tych dochodów było efektem zmniejszenia

wpływów z tytułu sprzedaży majątku — łącznie o 60,8 mln zł, w tym w budżetach miast na prawach powiatu (o ponad 31 mln zł) i w budżetach gmin miejskich (o ponad 17,5 mln zł). Obniżenie wpływów z tych tytułów ze względu na ich wysoki udział w dochodach silnie oddziaływało na wskaźnik dynamiki dochodów własnych w 2011 roku.

Planowane przez dolnośląskie JST na 2011 rok dochody z tytułu dotacji, w tym z dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich, w wysokości 3,4 mld zł zostały zrealizowane w kwocie 3,1 mld zł, co stanowiło 91,7% planu, z tego:

1) dotacje celowe z budżetu państwa na zadania bieżące:

- własne realizowane z dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich wykonano w kwocie 219 mln zł, co stanowiło 91,7% planu,
- zlecone z zakresu administracji rządowej zrealizowano w kwocie 1,1 mld zł, co stanowiło 99,1% planu,
- realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej wykonano w kwocie 3,3 mln zł, co stanowiło 97,2% planu,
- pozostałe własne zrealizowano w kwocie 468,3 mln zł, co stanowiło 98,3% planu;

2) dotacje celowe z budżetu państwa na zadania inwestycyjne:

- własne realizowane z dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich zrealizowano w kwocie 785,7 mln zł, co stanowiło 79,2% planu,
- zlecone z zakresu administracji rządowej zrealizowano w kwocie 68,2 mln zł, co stanowiło 99,1% planu,
- realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej wykonano w kwocie 481 tys. zł, co stanowiło 95,4% planu,
- pozostałe własne zrealizowano w kwocie 202,1 mln zł, co stanowiło 95,5% planu;

3) dotacje celowe na zadania bieżące wykonywane na podstawie porozumień między JST zrealizowano w kwocie 131 mln zł, co stanowiło 98,9% planu;

- 4) dotacje celowe na zadania inwestycyjne wykonywane na podstawie porozumień między JST zrealizowano w kwocie 119 mln zł, co stanowiło 86,4% planu;
- 5) dotacje z funduszy celowych na zadania bieżące zrealizowano w kwocie 13 mln zł, co stanowiło 120,3% planu;
- 6) dotacje z funduszy celowych na zadania inwestycyjne zrealizowano w kwocie 27,6 mln zł, co stanowiło 69,2% planu.

Dotacje stanowiły 22,7% dochodów ogółem JST w regionie (37,7% dochodów województwa, 33,3% dochodów powiatów, 13,2% dochodów miast na prawach powiatu, 19,8% dochodów gmin miejskich, 24,2% dochodów gmin miejsko-wiejskich i 24% dochodów gmin wiejskich). Największy wzrost dochodów z tytułu dotacji wystąpił w budżecie województwa samorządowego (28,9%), w budżetach powiatów (17%) i w budżetach miast na prawach powiatu (14,1%). Dynamika wzrostu dotacji w budżetach gmin kształtowała się różnorodnie — spadek o 2,5% odnotowały gminy wiejskie, wzrost o 3,3% dotyczył budżetów gmin miejskich, a wskaźnik dla gmin miejsko-wiejskich (12,7%) przekroczył średnią ustaloną dla gmin regionu.

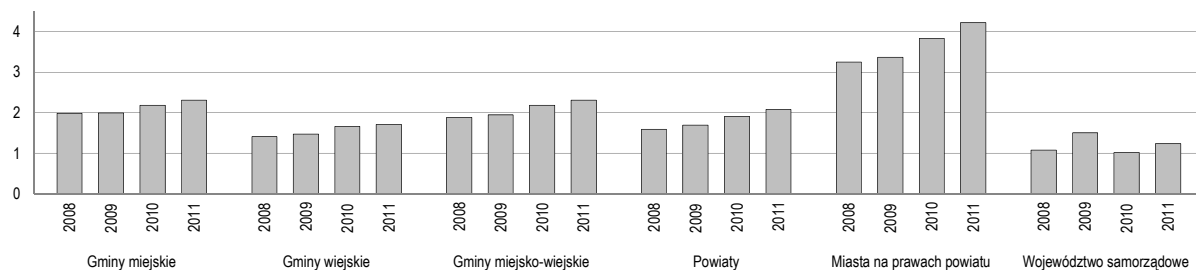
Duża stabilność — jak co roku — dotyczyła przekazywania kwot subwencji ogólnej. Dochody dolnośląskich JST z tytułu subwencji ogólnej były w 2011 r. wyższe niż w 2010 r. łącznie o 72,6 mln zł. Ich dynamika począwszy od roku 2009 jednak spada (w 2009 r. wyniosła 109,2%, w 2010 r. — 104,9%, w 2011 r. — 102,4%).

Najwyższy wzrost dochodów z tytułu subwencji ogólnej dotyczył miast na prawach powiatu (6%), powiatów (2,4%) i gmin (1,8%). Kwota subwencji ogólnej otrzymanej przez województwo samorządowe była niższa od ubiegłorocznej, stanowiąc jedynie jej 92,1%.

Prawie 82% subwencji ogólnej stanowiła część oświatowa. Wynika to z zakresu realizowanych przez samorządy zadań oświatowych.

Analiza zmian poziomu kwot subwencji ogólnej według jej części wskazuje na wzrost części oświatowej o 126,2 mln zł (o 5,4%) do kwoty 2,5 mld zł, spadek części wyrównawczej o 22,4 mln zł (o 5,1%) do kwoty 420,6 mln zł, spadek części rekompensującej (otrzymywanej przez 4 gminy) do kwoty 2,8 mln zł oraz obniżenie części równoważącej i regionalnej o 9,3 mln zł (o 6,6%) do kwoty 132,1 mln zł.

Zmiany poziomu dochodów dolnośląskich JST w latach 2008–2011 prezentuje rys. 4.

Rys. 4. Dochody dolnośląskich JST w latach 2008–2011 (w mld zł)

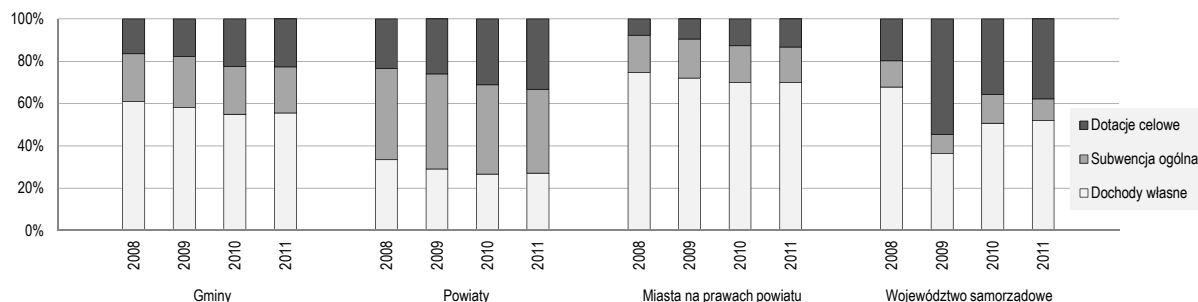
Wpłaty dolnośląskich samorządów lokalnych do budżetu państwa na część równoważącą subwencji ogólnej w 2011 r. wyniosły łącznie 132 mln zł i dokonane były przez 11 gmin (54,1 mln zł), 4 powiaty (16,6 mln zł) i 2 miasta na prawach powiatu (61,3

mln zł). Kwota wpłat stanowiła 99,9% części równoważającej przekazanej dolnośląskim samorządom lokalnym z budżetu państwa w 2011 roku. Województwo samorządowe nie podlegało obowiązkowi wpłat do budżetu państwa na część regionalną subwencji.

3. Struktura dochodów

Wzrost dochodów własnych dolnośląskich JST (o 9,4%) spowodował zwiększenie ich udziału w strukturze dochodów z 54,9% w 2010 r. do 55,3% w roku 2011. Udział subwencji w dochodach ogółem, pomimo wzrostu kwoty subwencji o 2,4%, obniżył się do 22%. Analiza zmian udziału dotacji w dochodach ogółem wykazała wzrost udziału z 21,9% w 2010 r. do 22,7% w 2011 roku.

Dla porównania — w skali kraju dochody własne stanowiły 48,9%, subwencja ogólna 28,2%, dotacje 22,9% dochodów samorządowych. Analiza porównawcza struktury dochodów w regionie i w kraju wskazuje, że dolnośląskie JST cechuje wysoki udział dochodów własnych w dochodach ogółem — wyższy o 6,4 punktu proc. od średniej w kraju.

Rys. 5. Struktura dochodów dolnośląskich JST w latach 2008–2011

Strukturę dochodów dolnośląskich JST oraz jej zmiany omawianych latach przedstawiają rys. 5 i tab. 4.

Najwyższy udział dochodów własnych (70%) dotyczył dochodów miast na prawach powiatu (wzrost udziału o 0,1 punktu proc.), a najniższy (27,1%)

— dochodów powiatów (wzrost udziału o 0,4 punktu proc.). Udział dochodów własnych w dochodach województwa samorządowego wzrósł do 52% (o 1,2 punktu proc.). Wykonanie dochodów gmin wskazuje na wzrost udziału dochodów własnych w dochodach ogółem (o 0,6 punktu proc.) do 55,3% dochodów.

Tabela 4. Struktura dochodów i tendencje jej zmian (w %)

Wyszczególnienie	Dochody własne			Subwencja ogólna			Dotacje celowe		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011
JST ogółem	55,2	54,9	55,3	23,7	23,2	22,0	21,1	21,9	22,7
Gminy, z tego:	58,2	54,9	55,5	24,3	22,6	21,9	17,6	22,5	22,6
– miejskie	65,1	61,2	62,1	19,7	18,5	18,1	15,2	20,3	19,8
– wiejskie	51,3	48,6	50,2	28,5	26,1	25,8	20,2	25,3	24,0
– miejsko-wiejskie	56,3	53,4	52,9	25,8	24,0	22,9	17,9	22,6	24,2
Powiaty	29,1	26,7	27,1	44,9	42,2	39,6	26,0	31,1	33,3
Miasta na prawach powiatu	72,0	69,9	70,0	18,5	17,4	16,8	9,4	12,7	13,2
Województwo samorządowe	36,3	50,8	52,0	9,1	13,6	10,3	54,6	35,6	37,7

Analiza struktury dochodów poszczególnych jednostek pozwoliła ustalić następujące przedziały zróżnicowania udziału dochodów własnych w dochodach ogółem w 2011 r.:

- powiaty — od 13,6% (górowski) do 54,5% (polkowicki),
- gminy miejskie — od 30,6% (Wojcieszów) do 73,7% (Szczawno-Zdrój),
- gminy wiejskie — od 16,7% (Stara Kamienica) do 84,8% (Kobierzyce),
- gminy miejsko-wiejskie — od 19,7% (Lubomierz) do 86% (Polkowice),
- miasta na prawach powiatu — od 46,2% (Jelenia Góra) do 74,1% (Wrocław).

W strukturze dochodów dolnośląskich JST subwencja ogólna stanowiła 22% dochodów ogółem, a jej część oświatowa określiła 16,9% dochodów JST w regionie. W porównaniu z rokiem poprzednim oznacza to obniżenie udziału o 1,4 punktu proc.

Udział subwencji ogólnej w dochodach dolnośląskich JST, podobnie jak w latach poprzednich, był bardzo zróżnicowany i kształtował się od 10,3% w dochodach województwa samorządowego do 39,6% w dochodach powiatów. Analiza zmian struktury dochodów informuje o znacznym spadku

udziału subwencji ogólnej w dochodach województwa i powiatów (odpowiednio o 3,3 i o 2,6 punktu proc.) oraz niewielkim spadku (odpowiednio o 0,7 i o 0,6 punktu proc.) w dochodach gmin i miast na prawach powiatu.

Analiza struktury dochodów według poszczególnych JST wskazuje, że w 2011 r. udział subwencji w dochodach:

- powiatów wyniósł 39,6% i kształtował się od 18,2% (legnicki) do 53% (dzierzoniowski),
- gmin miejskich wyniósł 18,1% i kształtował się od 6,8% (Szczawno-Zdrój) do 33,2% (Chojnów),
- gmin wiejskich wyniósł 25,8% i kształtował się od 8,5% (Lubin) do 46,1% (Cieszków),
- gmin miejsko-wiejskich wyniósł 22,9% i kształtował się od 7,6% (Polkowice) do 52,1% (Lubomierz),
- miast na prawach powiatu wyniósł 17,4% i kształtował się od 14% (Wrocław) do 31,3% (Legnica).

Udział dotacji w dochodach dolnośląskich JST wzrósł nieznacznie w stosunku do roku ubiegłego i wyniósł 22,7%. Dotacje celowe w 2011 r. stanowiły 37,7% dochodów województwa samorządowego, 33,3% dochodów powiatów, 22,6% dochodów gmin i 13,2% dochodów miast na prawach powiatów.

Analiza zmian poziomu kwoty dotacji informuje o wzroście udziału dotacji w dochodach wszystkich kategorii JST — w dochodach powiatów o 2,2 punktu proc., województwa samorządowego o 2,1 punktu proc., miast na prawach powiatu o 0,5 punktu proc. i gmin o 0,1 punktu proc.

W strukturze dotacji dominowały kwoty przeznaczone na finansowanie zadań własnych (53,7%)

i dotacje przeznaczone na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej, których udział w ogólnej kwocie dotacji wyniósł 37,3%. Dotacje na finansowanie zadań realizowanych wspólnie z innymi jednostkami na podstawie umów i porozumień stanowiły 7,7%, a dotacje z funduszy celowych 1,3% otrzymanych kwot dotacji.

4. Poziom dochodów na 1 mieszkańca

Dochody dolnośląskich JST w 2011 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 4815 zł, co wskazuje wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 372 zł (8,4%) przy jednoczesnym wzroście dochodów bieżących o 299 zł (o 7,8%), a dochodów majątkowych o 73 zł (o 11,7%).

Wzrost dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca dotyczył wszystkich szczebli JST. Niezmiennie od lat najwyższe dochody uzyskały miasta na prawach powiatu (5136 zł), odnotowując jednocześnie najwyższy wzrost dochodów w stosunku do 2010 r. o 471 zł (o 10,1%). W gminach dochody na mieszkańca wyniosły 3076 zł i były wyższe od uzyskanych w 2010 r. o 140 zł (o 4,8%), w tym gmin wiejskich wyższe o 74 zł, gmin miejsko-wiejskich wyższe o 166 zł, a gmin miejskich wyższe o 161 zł. Dochody powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 1011 zł i były wyższe o 84 zł (o 9,1%), natomiast dochody województwa samorządowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca

wyniosły 429 zł i były wyższe od uzyskanych w 2010 r. o 77 zł (o 21,8%).

Poziom dochodów na 1 mieszkańca w latach 2010 i 2011 przedstawia tab. 5.

Jak wynika z analiz szczegółowych, rozpiętość dochodów dolnośląskich JST przypadających na 1 mieszkańca ukształtowała się w następujących przedziałach:

- 1) gminy — od 2079 zł do 8064 zł, z tego:
  - gminy miejskie — od 2079 zł (Pieszyce) do 5571 zł (Karpacz),
  - gminy wiejskie — od 2368 zł (Domaniów) do 6157 zł (Jerzmanowa),
  - gminy miejsko-wiejskie — od 2183 zł (Syców) do 8064 zł (Polkowice);
- 2) powiaty — od 714 zł (wrocławski) do 1719 zł (milicki);
- 3) miasta na prawach powiatu — od 3572 zł (Legnica) do 5537 zł (Wrocław).

Tabela 5. Dochody na 1 mieszkańca (w zł)

Wyszczególnienie	2010*			2011**		
	ogółem	z tego:		ogółem	z tego:	
		bieżące	majątkowe		bieżące	majątkowe
JST ogółem	4 443	3 820	623	4 815	4 119	696
Gminy, z tego:	2 935	2 549	386	3 076	2 670	406
– miejskie	2 711	2 358	353	2 872	2 522	351
– wiejskie	3 129	2 681	448	3 203	2 764	439
– miejsko-wiejskie	3 042	2 664	378	3 208	2 766	443
Powiaty	927	850	77	1 011	908	103
Miasta na prawach powiatu	4 665	3 840	825	5 136	4 264	872
Województwo samorządowe	352	296	57	429	346	83

* Według liczby ludności na dzień 30 czerwca 2010 r. (GUS). ** Według liczby ludności na dzień 31 grudnia 2010 r. (GUS; liczbę ludności na dzień 30 czerwca 2011 r. opublikowano z opóźnieniem).

Granice przedziałów dochodów na 1 mieszkańca nadal świadczą o utrzymaniu dużego zróżnicowania poziomu dochodów gromadzonych w budżetach JST wszystkich szczebli. Po raz kolejny granice poziomu dochodów gmin uległy podwyższeniu (dolna o 38 zł, górna o 478 zł), co znalazło wyraz w pogłębieniu różnicy pomiędzy najwyższymi i najniższymi dochodami z 5545 zł w 2010 r. do 5985 zł w 2011 roku. Pogłębienie zróżnicowania dochodów przypadających na 1 mieszkania wy-

stało zarówno w gminach miejsko-wiejskich (gdzie odnotowano największe zróżnicowanie), jak i w gminach wiejskich. W gminach miejskich natomiast odnotowano zmniejszenie zróżnicowania poziomu dochodów. Podobnie jak w roku poprzednim, poziom dochodów przypadających na 1 mieszkańca ustalony dla gmin w regionie (3076 zł) osiągnęło 68 gmin, z tego 38 (49%) gmin wiejskich, 18 (33%) gmin miejsko-wiejskich i 12 (36%) gmin miejskich.

Dochody gromadzone w samorządowych budżetach w 2011 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca kraju wyniosły 4485 zł, z tego dla miast na prawach powiatu — 4492 zł, dla gmin — 2969 zł, dla powiatów — 922 zł i województwa samorządowego — 394 zł. Wzrost dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca kraju w porównaniu do roku poprzedniego obserwuje się w samorządach wszystkich typów.

Analiza porównawcza wskazuje, że poziom dochodów dolnośląskich JST przypadających na 1 mieszkańca jest wyższy od średnich ustalonych dla jednostek samorządowych w kraju, a dynamika wzrostu dochodów w budżetach samorządowych regionu jest wyższa od średniej dla kraju. Wskazuje to na wystąpienie w regionie korzystnych zmian w dochodach samorządów.

5. Finansowanie zadań JST z udziałem środków unijnych

Wykonanie budżetów przez dolnośląskie JST w 2011 r. wskazuje wyższy niż w roku poprzednim poziom wykorzystania środków Unii Europejskiej na realizację programów i projektów w ramach perspektywy finansowej 2007–2013.

Korzystanie z zasobów finansowych Unii Europejskiej w obowiązującej perspektywie finansowej związane jest z realizacją celów polityki spójności, która polega na wspieraniu wzrostu gospodarczego, społecznego i przestrzennego. Realizacji celów polityki spójności służą środki funduszy strukturalnych, tj. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) przyznawane na realizację projektów w ramach ustanowionych programów operacyjnych. Realizacji celów wspólnej polityki rolnej, czyli finansowe wspieranie rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich w państwach członkowskich UE, służą natomiast środki Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) przyznawane na działania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW), wśród których wprost do samorządów adresowane są dwa działania (Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej, Odnowa i rozwój wsi).

Wykonanie przez JST województwa dolnośląskiego budżetów za rok 2011 potwierdza realizację projektów w ramach programów Narodowej

Strategii Spójności, w tym Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego (RPOWD), komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (POKL) oraz PROW.

Dochody i wydatki na realizację projektów finansowanych z udziałem środków UE podlegają wyróżnieniu w budżetach poprzez dodanie odpowiedniej czwartej cyfry do właściwego paragrafu dochodów lub wydatków. W roku 2011 stosowano:

- symbol „7” i „8” dla oznaczenia dochodów, których źródłem są środki UE, a w ściśle określonych przypadkach także symbol „1”,
- symbol „9” dla oznaczenia współfinansowania krajowego projektów realizowanych z udziałem środków UE i symbol „2” w przypadku współfinansowania ściśle określonych przedsięwzięć.

Jak wynika ze sprawozdań budżetowych przedłożonych przez dolnośląskie JST za rok 2011, łączna kwota dochodów otrzymanych na dofinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków UE wyniosła 1 mld 190 mln zł (w 2010 r. — 881 mln zł), natomiast łączna kwota wydatków na realizację programów i projektów wyniosła 1 mld 971 mln zł (w 2010 r. — 1,5 mld zł).

Dochody i wydatki dolnośląskich samorządów związane z realizacją programów i projektów w latach 2010 i 2011 przedstawia tab. 6.

Tabela 6. Dochody i wydatki na realizację programów z udziałem środków UE (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Dochody						Wydatki					
	2010			2011			2010			2011		
	ogółem na programy	z tego		ogółem na programy	z tego		ogółem na programy	z tego		ogółem na programy	z tego	
	środki UE*	środki krajowe (współfinansowanie)**		środki UE*	środki krajowe (współfinansowanie)**		środki UE*	środki krajowe (współfinansowanie)**		środki UE*	środki krajowe (współfinansowanie)**	
JST ogółem	881 136	804 347	76 789	1 190 075	1 062 337	127 738	1 483 275	811 172	672 104	1 970 849	1 139 322	831 528
Gminy, z tego:	418 030	407 403	10 627	476 353	465 409	10 944	734 290	447 136	287 154	688 523	416 876	271 647
– miejskie	150 607	146 095	4 511	160 287	156 979	3 308	276 923	164 204	112 719	234 920	145 507	89 413
– wiejskie	136 898	133 725	3 172	147 311	144 459	2 852	204 497	129 019	75 478	200 974	126 874	74 101
– miejsko-wiejskie	130 526	127 582	2 944	168 755	163 971	4 784	252 870	153 912	98 958	252 629	144 495	108 134
Powiaty	90 183	83 255	6 928	143 089	104 557	38 531	129 844	86 597	43 246	166 835	99 622	67 213
Miasta na prawach powiatu	146 355	142 731	3 624	296 126	293 210	2 916	249 446	103 166	146 279	548 556	331 377	217 179
Województwo samorządowe	226 568	170 958	55 610	274 508	199 161	75 347	369 696	174 272	195 424	566 936	291 447	275 489
W tym dotacje i środki ***	732 199	673 173	59 026	1 085 371	1 016 985	68 386	57 811	11 624	46 187	64 718	12 864	51 854

* Paragrafy z końcówkami: 1, 7, 8. ** Paragrafy z końcówkami: 2, 9. *** Dotacje i środki (paragrafy w dochodach: 200, 270, 620, 629 i paragrafy w wydatkach: 200, 620).

W łącznej kwocie dofinansowania otrzymanego w 2011 r. przez dolnośląskie JST na realizację programów i projektów (1 mld 190 mln zł):

- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej wyniosły łącznie 1,1 mld zł i stanowiły 89,3% otrzymanego dofinansowania (w 2010 r. wyniosły 804,3 mln zł i stanowiły 91,3%),
- współfinansowanie krajowe wyniosło 127,7 mln zł i stanowiło 10,7% otrzymanego dofinansowania (w 2010 r. wyniosło 76,8 mln zł i stanowiło 8,7%).

Zestawienie dochodów i wydatków na realizację projektów w podziale na środki UE i środki krajowe wskazuje na wzrost w 2011 r. w porównaniu do roku 2010 zarówno poziomu dofinansowania ze środków UE (więcej o 258 mln zł) oraz poziomu środków krajowych (więcej o 50,9 mln zł), jak i poziomu wydatków na realizację projektów, z tego finansowanych ze środków UE (więcej o 328,2 mln zł) i ze środków krajowych (więcej o 159,4 mln zł). Wynik tych zmian oznacza łączny wzrost dofinansowania o 308,9 mln zł oraz wzrost wydatków o 487,6 mln zł. Środki otrzymane przez dolnośląskie JST na realizację programów i projektów w 2011 r. były o 35,1% wyższe od otrzymanych w roku poprzednim.

Jako beneficjenci pomocy tytułem dofinansowania projektów realizowanych w 2011 r. gminy otrzymały 476,4 mln zł, miasta na prawach powiatów — 296,1 mln zł, województwo samorządowe — 274,5 mln zł, a powiaty — 143,1 mln zł.

Najwięcej środków tytułem dofinansowania realizacji projektów pozyskało województwo samorządowe (274,5 mln zł). Wśród samorządów lokalnych najwięcej środków na realizację projektów pozyskały: Wrocław (252 mln zł), powiat świdnicki (84,4 mln zł), Jelenia Góra (37,6 mln zł), Bolesławiec m. (19,1 mln zł), Stara Kamienica (15,9 mln zł), Prusice (12,9 mln zł), Wałbrzych (12,8 mln zł), Stronie Śląskie (11,2 mln zł) i Głogów m. (10,8 mln zł).

Udział środków na realizację projektów w dochodach dolnośląskich JST ogółem wzrósł z 6,9% w 2010 r. do 8,6% w 2011 roku.

W budżetach jednostek poszczególnych szczebli udział środków na realizację projektów w stosunku do dochodów przedstawiał się następująco:

- w budżecie województwa — 22,2% dochodów (dla porównania w 2010 r. — 22,4%),
- w budżecie miast na prawach powiatu — 7% dochodów (w 2010 r. — 3,8%),
- w budżetach powiatów — 6,9% dochodów (w 2010 r. — 4,7%),

- w budżetach gmin — 7,5% dochodów (w 2010 r. — 6,9%).

Wydatki dolnośląskich samorządów związane z realizacją programów i projektów w roku 2011 łącznie były o 487,6 mln zł wyższe od wykonanych w roku poprzednim. W łącznej kwocie wydatków na finansowanie projektów realizowanych z udziałem środków UE wydatki majątkowe (wydatki inwestycyjne, wydatki na zakupy inwestycyjny, dotacje celowe) wyniosły 1,7 mld zł i stanowiły 86,6% wartości realizowanych projektów (w 2010 r. wyniosły 1,2 mld zł, tj. 83,8%). Wydatki na projekty miękkie (promocja integracji społecznej, promocja zatrudnienia, pomoc techniczna) wyniosły 263,9 mln zł i absorbowwały 13,4% środków (w 2010 r. wyniosły 240,1 mln zł, tj. 16,2%).

W łącznej kwocie wydatków na programy i projekty (1 mld 971 mln zł):

- wydatki finansowane ze środków UE wyniosły 1,1 mld zł, co odpowiadało 57,8% wartości zrealizowanych wydatków na projekty (w 2010 r. wyniosły 811,2 mln zł, tj. 54,7%), w tym wydatki na projekty inwestycyjne w łącznej wysokości 943,4 mln zł,
- wydatki stanowiące współfinansowania krajowe (środki własne JST, dotacje z budżetów krajowych) wyniosły łącznie 831,5 mln zł, co odpowiadało 42,2% wartości zrealizowanych wydatków na projekty (w 2010 r. — 672,1 mln zł, tj. 45,3%), w tym wydatki tytułem współfinansowania projektów inwestycyjnych — 763,5 mln zł.

Udział wydatków na projekty realizowane przy udziale środków UE w 2011 r. stanowił 13,4% łącznych wydatków dolnośląskich JST (w 2010 r. — 10,6%). Udział wydatków w budżetach jednostek poszczególnych szczebli kształtował się następująco:

- województwo samorządowe — 37,4% wydatków (dla porównania w 2010 r. — 28,4%),
- miasta na prawach powiatu — 12,4% wydatków (w 2010 r. — 6,2%),
- gminy wiejskie — 11,2% wydatków (w 2010 r. — 11,3%),
- gminy miejsko-wiejskie — 10,4% wydatków (w 2010 r. — 10,4%),
- gminy miejskie — 9,7% wydatków (w 2010 r. — 11,2%),
- powiaty — 7,9% wydatków (w 2010 r. — 6,5%).

Najwyższe wydatki na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych (566,9 mln zł, w tym 62,8 mln zł w formie przekazanych dotacji w § 620 i § 200) wykazuje budżet województwa samorządowego. Wśród samorządów

lokalnych najwyższe wydatki na realizację projektów z udziałem środków UE wykazują budżety: Wrocławia (439 mln zł), Jeleniej Góry (100,9 mln zł), powiatu świdnickiego (92,5 mln zł), Wałbrzycha (26 mln zł), Starej Kamienicy (17,4 mln zł), Świdnicy m. (17,1 mln zł), Ziębic (15,6 mln zł), Dzierżoniowa m. (15,1 mln zł), Prusic (14,7 mln zł), Kłodzka m. (14,5 mln zł) i Strzelina (14,1 mln zł). Tak jak w 2010 r., wśród dolnośląskich JST nie było jednostki, która nie wykazywałaby wydatków na realizację programów i projektów z udziałem środków Unii Europejskiej.

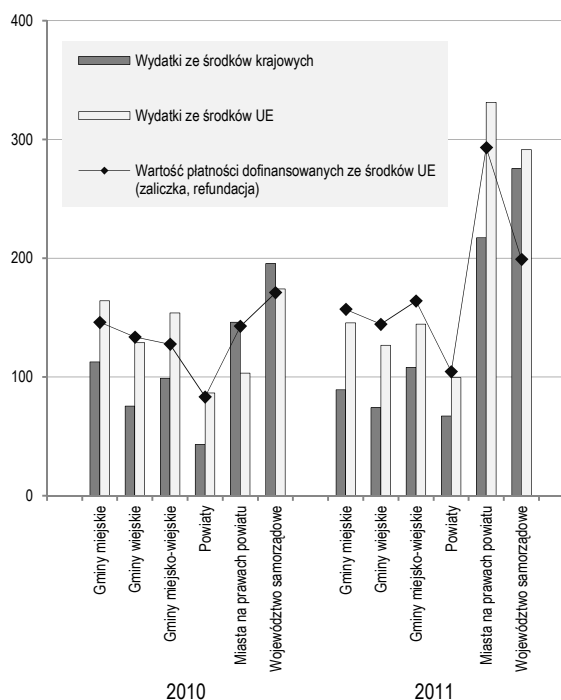
Wydatki na projekty realizowane z udziałem środków UE oraz poziom dofinansowania z budżetu Unii w latach 2010 i 2011 przedstawia rys. 6.

Prezentacja graficzna wielkości realizacji w latach 2010 i 2011 pozwala zaobserwować skalę zmian w poziomie wydatków jednostek poszczególnych szczebli na realizację projektów. Wydatki na realizację programów i projektów były w 2011 r. łącznie o 487,6 mln zł (o 32,9%) wyższe od wykonanych w 2010 r., z tego w przypadku budżetów:

- miast na prawach powiatu — wyższe o 299,1 mln zł (o 119,9%),
- województwa samorządowego — wyższe o 197,2 mln zł (o 53,4%),
- powiatów — wyższe o 37 mln zł (o 28,5%),
- gmin miejskich — niższe o 42 mln zł (stanowiły 84,8% wykonanych w 2010 r.),
- gmin wiejskich — niższe o 3,5 mln zł (stanowiły 98,3% wykonanych w 2010 r.),
- gmin miejsko-wiejskich — niższe o 0,2 mln zł (stanowiły 99,9% wykonanych w 2010 r.).

Wskaźnik dynamiki oznacza wzrost poziomu wydatków na programy i projekty realizowane

z udziałem środków Unii Europejskiej w 2011 r. w budżetach miast na prawach powiatu, powiatów oraz województwa samorządowego. Spadek poziomu wydatków na programy i projekty realizowane z udziałem środków Unii Europejskiej odnotowały budżety gmin wszystkich typów.

Rys. 6. Wydatki na projekty realizowane z udziałem środków Unii Europejskiej oraz poziom dofinansowania z budżetu Unii w latach 2010 i 2011 (w mln zł)

Analiza realizacji programów i projektów z udziałem środków UE w budżetach dolnośląskich JST w 2011 r. wskazuje na wzrost poziomu dofinansowania o 35,1% i wzrost poziomu wydatków o 32,9% w porównaniu do roku poprzedniego.

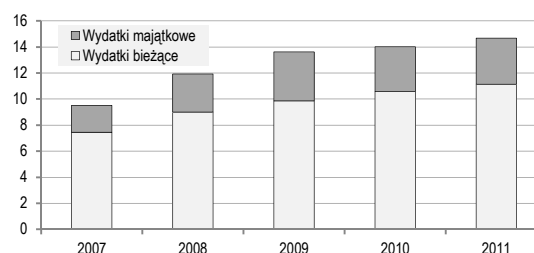
6. Wielkość i dynamika wydatków

JST województwa dolnośląskiego zrealizowały w 2011 r. wydatki w wysokości 14,7 mld zł (przy planowanych w wysokości 15,5 mld zł), tj. o 665,7 mln zł (o 4,7%) wyższe od wykonanych w roku poprzednim.

Wydatki majątkowe wyniosły 3,6 mld zł i były łącznie o 115,2 mln zł (o 3,3%) wyższe niż w 2010 roku. Wydatki bieżące wyniosły 11,1 mld zł i były łącznie o 550,5 mln zł (o 5,2%) wyższe od wykonanych w 2010 roku.

Zmiany poziomu wydatków dolnośląskich JST w latach 2007–2011 przedstawia rys. 7, a poziom wydatków w roku 2011, ich strukturę i dynamikę — tab. 7.

Z wykonania budżetów dolnośląskich JST za rok 2011 wynika, że wzrost wydatków dotyczył 87 (44,4%) JST, natomiast wydatki 109 (55,6%) JST nie osiągnęły poziomu roku poprzedniego.

Rys. 7. Wydatki bieżące i majątkowe dolnośląskich JST w latach 2007–2011 (w mld zł)

Tabela 7. Dynamika wydatków

Wyszczególnienie	Wydatki w 2011 r.			Dynamika wydatków (rok 2010 = 100)		
	ogółem	z tego:		ogółem	bieżących	majątkowych
		bieżące	majątkowe			
	[tys. zł]			[%]		
JST ogółem	14 692 780	11 137 909	3 554 871	104,7	105,2	103,3
Gminy, z tego:	6 628 323	5 086 766	1 541 556	98,7	101,9	89,5
– miejskie	2 419 597	1 921 457	498 140	97,5	102,9	81,1
– wiejskie	1 789 324	1 330 232	459 092	98,8	102,1	90,3
– miejsko-wiejskie	2 419 401	1 835 077	584 324	99,8	100,6	97,3
Powiaty	2 110 504	1 794 824	315 680	105,1	103,3	116,8
Miasta na prawach powiatu	4 437 043	3 375 696	1 061 348	110,9	111,4	109,6
Województwo samorządowe	1 516 910	880 623	636 287	116,4	106,7	133,1

Najwyższy wzrost wydatków ogółem w 2011 r. uzyskało województwo samorządowe (16,4%), a wydatki miast na prawach powiatu wzrosły łącznie o 10,9%, a powiatów o 5,1%. Wydatki gmin były natomiast łącznie o 88,2 mln zł (o 1,3%) niższe od wykonanych w 2010 r., co było wynikiem znaczącego obniżenia poziomu ich wydatków majątkowych (o 10,5%) i niewielkiego wzrostu wydatków bieżących (o 1,9%).

Dynamika zmian poziomu wydatków jednostek poszczególnych szczebli w stosunku do wykonanych w 2010 r. była bardzo zróżnicowana. Rozpiętość procentowa wzrostu wydatków bieżących kształtowała się między 11,4% (miasta na prawach powiatu) a 0,6% (gminy miejsko-wiejskie), natomiast zmian poziomu wydatków majątkowych kształtowała się od wzrostu o 33,1% (województwo samorządowe) do spadku o 18,9% (gminy miejskie).

Analiza zmian poziomu wydatków majątkowych poszczególnych JST wskazuje, że w 2011 r. wystąpił:

- wzrost poziomu wydatków majątkowych w budżetach 79 jednostek (łącznie na kwotę 617,2 mln zł), z tego w budżetach 65 gmin, 11 powiatów, 2 miast na prawach powiatu oraz w budżecie województwa; najwyższy wzrost odnotowano w budżecie województwa (o 158,2 mln zł), powiatu świdnickiego (o 88,3 mln zł) i miasta Jelenia Góra (o 65,5 mln zł);
- spadek poziomu wydatków majątkowych w budżetach 117 jednostek (łącznie na kwotę 502 mln zł), z tego w budżetach 101 (60,8%) gmin, 15 powiatów i 1 miasta na prawach powiatu; największy spadek odnotowano w budżecie gminy miejskiej Bolesławiec (o 32,6 mln zł), gminy Polkowice (o 20,5 mln zł) oraz powiatu lubińskiego (o 19,4 mln zł).

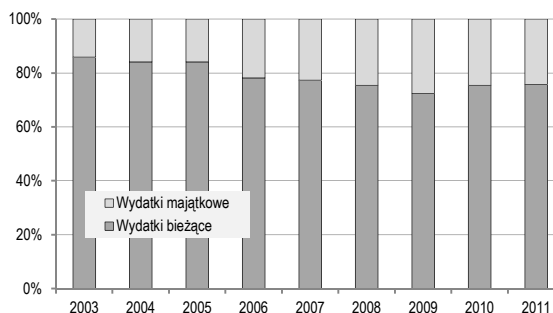
7. Struktura wydatków

Wydatki bieżące wykonane w wysokości 11,1 mld zł (96,6% planowanych) stanowiły 75,8%, a wydatki majątkowe wykonane w wysokości prawie 4 mld zł (89,1% planowanych) stanowiły 24,2% wydatków dolnośląskich JST w 2011 roku. W stosunku do 2010 r. udział wydatków majątkowych uległ niewielkiemu obniżeniu (o 0,3 punktu proc.). W porównaniu do danych ogólnopolskich udział wydatków majątkowych w regionie ukształtował się powyżej średniej dla kraju, która wyniosła 23,4% wydatków.

Zmiany struktury wydatków w latach 2003–2011 przedstawiono na rys. 8.

Tak jak w roku poprzednim, najwyższy udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem odnotowano w budżecie województwa samorządowego (41,9%), najniższy w budżetach powiatów (15%). W porównaniu do 2010 r. udział wydatków majątkowych w budżecie województwa wzrósł o 5,2 punktu proc., a w budżetach powiatów o 1,5 punktu proc.

Wyniki analiz wskazują, że na obniżenie udziału wydatków majątkowych w wydatkach dolnośląskich JST w 2011 r. oddziaływało zmniejszenie poziomu wydatków majątkowych gmin (o 182 mln zł), co spowodowało obniżenie udziału z 25,7% do 23,3% ich wydatków (o 2,4 punktu proc.). Największe obniżenie poziomu (o 116 mln zł) i udziału (o 4,1 punktu proc.) wydatków majątkowych wystąpiło w gminach miejskich.

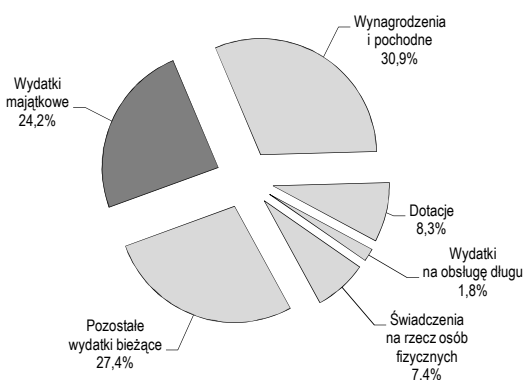

Rys. 8. Struktura wydatków dolnośląskich JST w latach 2003–2011

Odniesienie do danych krajowych wskazuje, że udział wydatków majątkowych w budżetach dolnośląskich gmin, miast na prawach powiatu i województwa samorządowego ukształtował się powyżej średnich dla kraju. Tylko w budżetach dolnośląskich powiatów, pomimo wzrostu udziału wydatków majątkowych, nie uzyskano średniej dla kraju, która wyniosła 18,7% (o 3,7 punktu proc. wyższa niż w regionie).

W strukturze wydatków ogółem dolnośląskich JST w 2011 r.:

- wydatki na wynagrodzenia i pochodne stanowiły 30,9%, a ich udział w stosunku do 2010 r. wzrósł o 0,3 punktu proc.,
- wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych stanowiły 7,4%, a wykonane w formie dotacji bieżących stanowiły 8,3% wydatków — w obu przypadkach ich udział w stosunku do 2010 r. obniżył się o 0,4 punktu proc.,
- udział wydatków na obsługę długu (wraz z wypłatą poręczeń) stanowił 1,8% wydatków (w 2010 r. stanowił 1,4% wydatków),
- pozostałe wydatki bieżące stanowiły 27,4% wydatków (w 2010 r. stanowiły 27,0% wydatków),
- wydatki majątkowe stanowiły 24,2% wydatków (w 2010 r. — 24,5% wydatków).

Rys. 9. Struktura wydatków ogółem w budżetach dolnośląskich JST w 2011 r. (w podziale na wydatki majątkowe i grupy wydatków bieżących)

Wyniki analiz wskazują na stabilność struktury wydatków dolnośląskich JST. Strukturę wydatków ogółem w 2011 r. przedstawiono na rys. 9.

Wśród wykonanych w 2011 r. wydatków bieżących — łącznie na kwotę 11,1 mld zł — wydatki na wynagrodzenia i pochodne stanowiły 40,8%, wydatki w formie dotacji 10,9%, wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych 9,7%, wydatki na obsługę długu 2,4%, a pozostałe wydatki bieżące 36,2%. Strukturę tych wydatków w budżetach jednostek poszczególnych szczebli samorządu przedstawia tab. 8.

Tabela 8. Struktura wydatków bieżących dolnośląskich JST w 2011 r. według grup wydatków

Wyszczególnienie	Wydatki bieżące [tys. zł]	Struktura wydatków bieżących według grup [%]				
		wynagrodzenia i pochodne	dotacje	świadczenia na rzecz osób fizycznych	obsługa długu	pozostałe
JST ogółem	11 137 909	40,8	10,9	9,7	2,4	36,2
Gminy, z tego:	5 086 766	42,3	8,1	16,1	2,3	31,2
– miejskie	1 921 457	40,9	8,9	14,4	2,5	33,3
– wiejskie	1 330 232	43,9	7,5	16,9	1,8	29,9
– miejsko-wiejskie	1 835 077	42,5	7,6	17,4	2,5	30,0
Powiaty	1 794 824	53,9	7,9	3,7	2,1	32,4
Miasta na prawach powiatu	3 375 696	36,2	9,8	5,6	2,8	45,6
Województwo samorządowe	880 623	22,8	38,1	0,9	1,7	36,6

Struktura wydatków bieżących dolnośląskich JST charakteryzowała się dużym zróżnicowaniem:

- udział wynagrodzeń i pochodnych zawierał się w przedziale od 22,8% (województwo samorządowe) do 53,9% (powiaty), w budżetach gmin wynosił 42,3%,
- udział dotacji kształtował się w przedziale od 7,5% w gminach wiejskich do 38,1% w województwie samorządowym,
- udział wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych ukształtował się pomiędzy 0,9% (województwo samorządowe) a 17,4% (gminy miejsko-wiejskie),
- udział wydatków na obsługę długu zawierał się w przedziale od 1,7% (województwo samorządowe) do 2,8% (miasta na prawach powiatu),

do 2,8% (miasta na prawach powiatu), w gminach wzrósł do 2,3% (w 4 gminach nie wystąpiły wydatki na obsługę długu, w 1 gminie stanowiły 7,2% wydatków),

- udział pozostałych wydatków bieżących kształtował się od 29,9% (w budżetach gmin wiejskich) do 45,6% (w budżetach miast na prawach powiatu).

Wyniki analizy zmian struktury wydatków bieżących dolnośląskich JST wskazują, że w stosunku do 2010 r. zauważalnie wzrósł udział wydatków na wynagrodzenia i pochodne w budżetach gmin i województwa (odpowiednio o 2,9 i o 2,1 punktu proc.), a obniżył się w budżetach powiatów i miast

na prawach powiatu (odpowiednio o 3,9 i o 2 punkty proc.). W strukturze wydatków bieżących jednostek wszystkich szczebli odnotowano wzrost udziału wydatków na obsługę długu — najwyższy w budżetach województwa i gmin, najniższy w budżetach powiatów i miast na prawach powiatu.

Odniesienie do struktury wydatków bieżących gmin w kraju za rok 2011 wskazuje, że dolnośląskie

gminy przeznaczyły relatywnie mniej środków na wynagrodzenia i pochodne oraz na świadczenia na rzecz osób fizycznych, a zauważalnie więcej na pozostałe wydatki bieżące, dotacje oraz obsługę długu.

Kierunki wydatkowania środków z budżetów dolnośląskich JST w 2011 r. według działów klasyfikacji budżetowej przedstawia tab. 9.

Tabela 9. Struktura wydatków ogółem według działów (w %)

Wyszczególnienie	Udział wydatków przeznaczonych na finansowanie zadań							
	oświaty i wychowania (dział 801)	transportu i łączności (dział 600)	pomocy społecznej (dział 852)	administracji publicznej (dział 750)	gospodarki komunalnej i ochrony środowiska (dział 900)	gospodarki mieszkaniowej (dział 700)	kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (dział 921)	pozostałych
JST ogółem	25,5	18,6	11,0	8,5	6,1	4,3	4,2	21,8
Gminy, z tego:	30,5	9,8	14,3	10,1	10,0	5,3	5,2	14,8
– miejskie	28,9	13,0	14,8	9,4	8,4	7,9	5,1	12,4
– wiejskie	31,9	8,4	13,1	11,6	9,8	2,2	5,4	17,6
– miejsko-wiejskie	30,9	7,6	14,7	9,8	11,7	5,0	5,1	15,1
Powiaty	28,4	17,0	13,8	9,3	0,3	0,4	0,2	30,6
Miasta na prawach powiatu	23,0	23,1	8,2	6,2	4,9	6,1	4,0	24,5
Województwo samorządowe	7,5	46,3	0,7	6,5	0,2	0,4	5,8	32,7

Z budżetów dolnośląskich JST w 2011 r., tak jak w latach poprzednich, najwięcej środków przeznaczono na finansowanie zadań oświaty i wychowania, transportu i łączności, pomocy społecznej oraz administracji. Łącznie na finansowanie tych zadań wydatkowano ponad 9,3 mld zł (o 438 mln zł więcej niż w 2010 r.), co stanowiło prawie 64% wydatków ogółem. W 2011 r. na finansowanie zadań oświaty i wychowania przeznaczono prawie 3,8 mld zł (25,5% wydatków), zadań transportu i łączności — 2,7 mld zł (18,6% wydatków), zadań pomocy społecznej — 1,6 mld zł (11% wydatków), a na finansowanie zadań administracji — 1,2 mld zł (8,5% wydatków). Wydatki na zadania pomocy społecznej i zadania administracji ukształtowały się na poziomie niższym niż w 2010 roku.

Na realizację zadań gospodarki komunalnej i ochrony środowiska przeznaczono 889,1 mln zł (6,1%), gospodarki mieszkaniowej — 639 mln zł (4,3%), kultury i ochrony dziedzictwa narodowego — 612,9 mln zł (4,2%). Również te zadania finansowano na poziomie niższym niż w 2010 roku.

Wydatki na zadania oświaty i wychowania stanowiły 30,5% (w 2010 r. 28,7%) wydatków gmin i 28,4% (w 2010 r. 28,8%) wydatków powiatów. Największe obciążenie finansowania zadań oświaty odnotowano w budżecie gminy Dziadowa Kłoda (56,7%), a najniższe w gminie Janowice Wielkie (13,5%). W budżetach powiatów udział wydatków na oświatę kształtował się w przedziale od 10,9% (powiat legnicki) do 49,6% (powiat głogowski), a w budżetach miast na prawach powiatu od 20,8% (Wrocław) do 37,2% (Legnica).

Finansowanie zadań transportu i łączności stanowiło 46,3% wydatków województwa samorządowego, 23,1% wydatków miast na prawach powiatu, 17% wydatków powiatów i 9,8% wydatków gmin. Wzrost udziału finansowania tych zadań, w stosunku do roku poprzedniego, odnotowano w wydatkach województwa, miast na prawach powiatu i powiatów.

Najwyższe wydatki na finansowanie zadań transportu i łączności odnotowano w budżecie Wrocławia (887,2 mln zł) i w budżecie województwa (702,1 mln zł). Wydatki tych dwóch samorządów określiły łącznie ponad 58% kwoty wydatków dolnośląskich JST na finansowanie zadań transportu i łączności w roku 2011.

Wydatki samorządów na finansowanie zadań pomocy społecznej (łącznie o 8 mln zł niższe niż w 2010 r.) stanowiły znaczącą pozycję w wydatkach gmin (14,3%) i powiatów (13,8%). Ich udział w wydatkach gmin kształtował się w przedziale od 5,7% (Kobierzyce) do 24,9% (Olszyna), a w wydatkach powiatów od 5% (lubański) do 41,9% (legnicki).

Na finansowanie zadań administracji publicznej samorządy wydały łącznie o 5 mln zł mniej niż w roku poprzednim. Udział tych wydatków kolejny raz uległ obniżeniu — z 8,9% w 2010 r. do 8,5% w 2011 r., w tym w budżetach powiatów z 10,2% do 9,3% wydatków. Najwięcej środków na administrację przeznaczył powiat polkowicki (23,9%), a najmniej powiat świdnicki (5%).

Konstytucyjnie gwarantowana samodzielność JST w prowadzeniu gospodarki finansowej wyraża się szczególnie samodzielnością w podejmowaniu de-

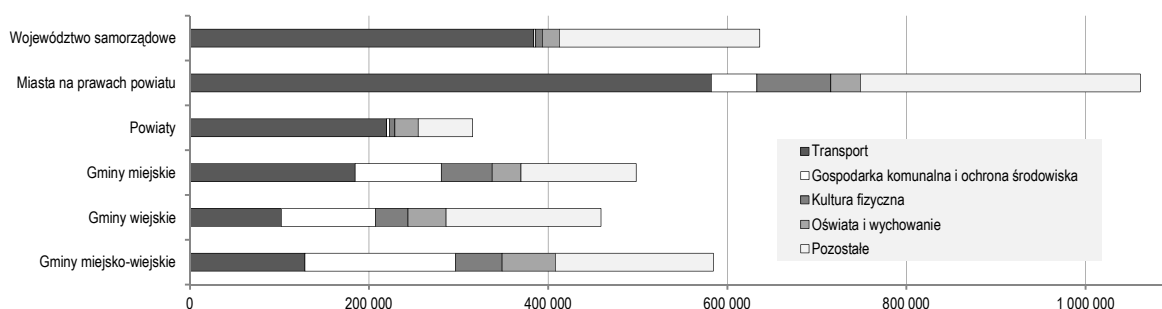
cyzji dotyczących określenia zadań inwestycyjnych finansowanych z ich budżetów.

Strukturę wydatków majątkowych dolnośląskich JST w 2011 r. określoną udziałem procentowym

wydatków przeznaczonych na rozwój infrastruktury określonych dziedzin (działów klasyfikacji budżetowej) w łącznej kwocie wydatków majątkowych przedstawia tab. 10.

Tabela 10. Struktura wydatków majątkowych wg działów (w %)

Wyszczególnienie	Udział wydatków majątkowych wg działów							
	transport i łączność (600)	gospodarka komunalna i ochrona środowiska (900)	kultura fizyczna i sport (926)	oświata i wychowanie (801)	kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (921)	gospodarka mieszkaniowa (700)	rolnictwo (010)	pozostałych
JST ogółem	45,0	12,0	6,8	6,0	5,0	4,5	5,7	15,1
Gminy, z tego:	26,9	23,9	9,4	8,7	8,0	6,2	8,3	8,4
– miejskie	37,0	19,3	11,4	6,5	8,6	6,9	0,0	10,2
– wiejskie	22,3	22,8	7,9	9,3	7,8	2,2	21,8	5,9
– miejsko-wiejskie	22,0	28,8	8,9	10,2	7,8	8,8	4,7	8,9
Powiaty	69,5	1,1	1,9	8,3	0,0	0,2	0,2	18,9
Miasta na prawach powiatu	54,8	4,8	7,8	3,1	3,9	5,6	0,0	20,0
Województwo samorządowe	60,4	0,3	1,2	3,0	1,7	0,7	11,7	21,1

Rys. 10. Poziom i struktura wydatków majątkowych dolnośląskich JST w 2011 r. (w tys. zł)

Wydatki majątkowe dolnośląskich JST w 2011 r. wyniosły łącznie prawie 3 mld 555 mln zł, z czego 45% (1,6 mld zł) stanowiły wydatki na rozwój infrastruktury transportu. Ich udział w strukturze wydatków majątkowych:

- powiatów wzrósł z 58,5% do 69,5% wydatków majątkowych i kształtował się w przedziale od 0% (złotoryjski) do 89,7% (jeleniogórski),
- miast na prawach powiatu wzrósł z 37,1% do 54,8% i kształtował się w przedziale od 34,2% (Legnica) do 58,8% (Jelenia Góra),
- województwa uległ obniżeniu z 62,6% do 60,4%,
- gmin uległ obniżeniu z 27,2% do 26,9% i kształtował się w przedziale od 0% (m.in. Chojnów m., Dziadowa Kłoda, Gaworzyce, Sulików, Walim) do 96,1% (Żukowice).

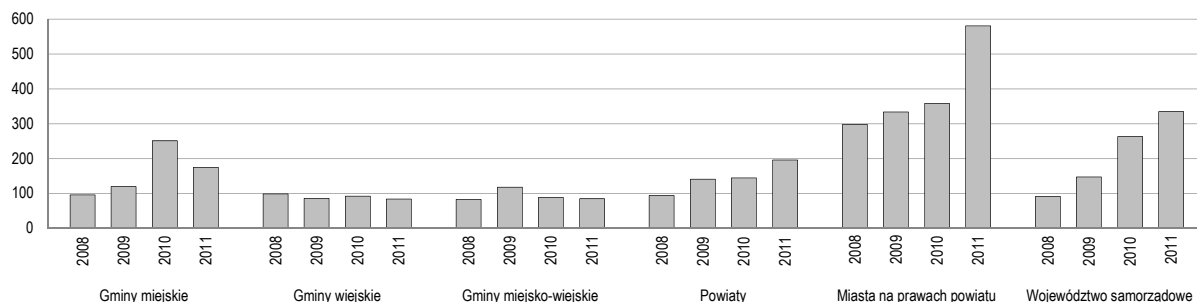
Finansowanie rozwoju infrastruktury gospodarki komunalnej i ochrony środowiska stanowiło 12% (w 2010 r. 14,6%) wydatków majątkowych. Znaczące podwyższenie udziału tych wydatków (z 20,7% do 23,9% w 2011 r.) wystąpiło w budżetach gmin wszystkich typów. Ich udział w wydatkach gmin miejsko-wiejskich stanowił 28,8% wydatków. Wyniki analiz wskazują, że wydatki na roz-

wój infrastruktury wodno-ściekowej w budżetach gmin wiejskich klasyfikowane są do działu 010 (m.in. w związku z realizacją operacji PROW), co uzasadnia wysoki wzrost udziału wydatków w tym dziale (z 9,6% w 2010 r. do 21,8% w 2011 r.).

Udział wydatków na rozwój infrastruktury sportowej w stosunku do 2010 r. uległ obniżeniu z 9,8% do 6,8% wydatków i zawierał się w przedziale od 1,2% (województwo samorządowe) do 11,4% (gminy miejskie).

Podobny zakres zmian dotyczył wydatków na rozwój infrastruktury oświatowej (obniżenie udziału z 8% do 6%) oraz infrastruktury kultury (obniżenie udziału z 6,2% do 5%), w tym w związku z zauważalnym zmniejszeniem ich poziomu w wydatkach miast na prawach powiatu. Wydatki majątkowe gmin w tych dziedzinach wskazują na niewielkie zmiany, w tym wzrost udziału w stosunku do roku poprzedniego.

Poziom wydatków majątkowych przedstawiony na rys. 10 pozwala zauważyć udział samorządów poszczególnych szczebli w określeniu wartości wydatków na rozwój infrastruktury w regionie Dolny Śląsk w 2011 r., w tym rozwój infrastruktury transportu.

Rys. 11. Wydatki dolnośląskich JST na finansowanie budowy i rozbudowy dróg w latach 2008–2011 (w tys. zł)

Analiza zmian poziomu samorządowych wydatków na finansowanie infrastruktury drogowej w latach 2008–2011 wskazuje na utrzymanie się tendencji wzrostu wydatków na te zadania w po-

wiatach, miastach na prawach powiatu i województwie samorządowym. Wyniki ustaleń w tym zakresie prezentuje rys. 11.

8. Poziom wydatków na 1 mieszkańca

Z budżetów samorządowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca regionu w 2011 r. wydano średnio 5105 zł, czyli o 230 zł (o 4,7%) więcej niż w roku poprzednim, z tego w zakresie wydatków bieżących więcej o 190 zł (o 5,2%), a wydatków majątkowych więcej o 39 zł (o 3,3%).

Poziom wydatków na 1 mieszkańca w latach 2010 i 2011 w podziale na bieżące i majątkowe

przedstawia tab. 11. Analiza porównawcza wykonania wydatków w tych latach informuje o wzroście wydatków w miastach na prawach powiatu (o 533 zł), powiatach (o 49 zł) i województwie samorządowym (o 74 zł) oraz spadku (o 44 zł) wydatków w gminach, z tego: w gminach miejskich (o 69 zł), w gminach wiejskich (o 55 zł) i w gminach miejsko-wiejskich (o 9 zł).

Tabela 11. Wydatki na 1 mieszkańca (w zł)

Wyszczególnienie	2010*			2011*		
	ogółem	z tego:		ogółem	z tego:	
		bieżące	majątkowe		bieżące	majątkowe
JST ogółem	4 875	3 680	1 196	5 105	3 870	1 235
Gminy, z tego:	3 266	2 428	838	3 222	2 473	749
– miejskie	3 082	2 319	763	3 013	2 393	620
– wiejskie	3 404	2 448	955	3 349	2 489	859
– miejsko-wiejskie	3 371	2 536	835	3 362	2 550	812
Powiaty	977	845	131	1 026	873	153
Miasta na prawach powiatu	4 872	3 692	1 179	5 405	4 112	1 293
Województwo samorządowe	453	287	166	527	306	221

* Według liczby ludności na dzień 30 czerwca 2010 r. (GUS). ** Według liczby ludności na dzień 31 grudnia 2010 r. (GUS); liczbę ludności na dzień 30 czerwca 2011 r. opublikowano z opóźnieniem).

Wyniki analizy wskazują, że w 2011 r. zróżnicowanie poziomu wydatków na 1 mieszkańca uległo dalszemu pogłębieniu (z wyjątkiem gmin miejskich, w których uległo zmniejszeniu). Rozpiętość przedziałów pomiędzy najniższymi a najwyższymi wydatkami na 1 mieszkańca w regionie ukształtowała się w następujących granicach:

- gminy: od 2120 zł do 8872 zł (w 2010 r. od 2270 zł do 8864 zł), z tego:
  - gminy miejskie: od 2147 zł (Pieszyce) do 6418 zł (Świeradów-Zdrój),
  - gminy wiejskie: od 2316 zł (Bolesławiec) do 6728 zł (Grębocice),
  - gminy miejsko-wiejskie: od 2120 zł (Chocianów) do 8872 zł (Bogatynia);

- powiaty: od 714 zł (wrocławski) do 1820 zł (milicki);
- miasta na prawach powiatu: od 3848 zł (Legnica) do 5741 zł (Wrocław).

Poziom wydatków majątkowych na 1 mieszkańca ustalony dla gmin i miast na prawach powiatu w 2011 r. prezentuje mapa na końcu opracowania.

Wykonanie wydatków majątkowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2010 i 2011 wskazuje na wzrost tych wydatków w miastach na prawach powiatu (o 114 zł), województwie samorządowym (o 55 zł) i w powiatach (o 22 zł). W gminach natomiast odnotowano obniżenie wydatków (o 89 zł)

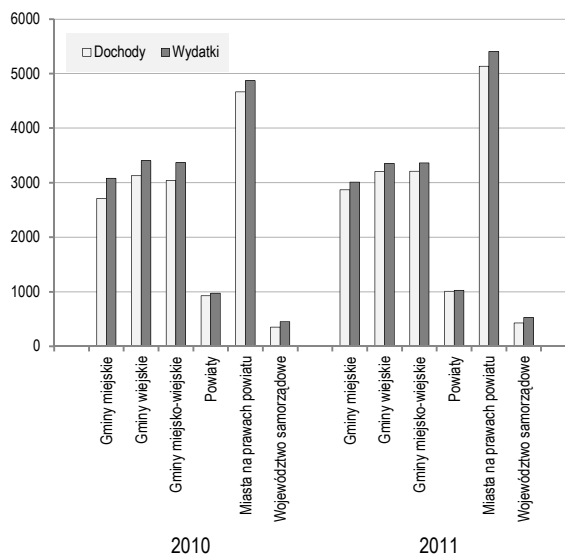
— zarówno w gminach miejskich (o 143 zł) i wiejskich (o 96 zł), jak i miejsko-wiejskich (o 23 zł).

Podobnie jak w zakresie wydatków ogółem, różnice między najwyższymi i najniższymi wydatkami majątkowymi na 1 mieszkańca uległy w 2011 r. zwiększeniu (z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich). Rozpiętość zróżnicowania zawierała się w następujących granicach:

- gminy: od 16 zł do 3783 zł (w 2010 r. od 123 zł do 3868 zł), z tego:
  - gminy miejskie: od 16 zł (Piechowice) do 2595 zł (Świeradów-Zdrój),
  - gminy wiejskie: od 34 zł (Ruja) do 3783 zł (Stara Kamienica),
  - gminy miejsko-wiejskie: od 24 zł (Chocianów) do 2917 zł (Bogatynia);
- powiaty: od 38 zł (złotoryjski) do 681 zł (świdnicki);
- miasta na prawach powiatu: od 580 zł (Legnica) do 1444 zł (Jelenia Góra).

W roku 2011 utrzymała się tendencja wyższego wzrostu dochodów niż wydatków przypadających na 1 mieszkańca, co należy uznać za korzystne zjawisko dla zachowania płynności finansowej samorządowych budżetów w regionie. Wydatki na 1 mieszkańca były w 2011 r. wyższe od zrealizowanych dochodów o 290 zł (w 2010 r. były wyższe o 433 zł). Wykonanie wydatków wyższych niż dochody wystąpiło w budżetach 132 jednostek (116 gmin, 12 powiatów, 3 miast na prawach powiatu i województwa samorządowego), co jednocześnie wskazuje liczbę zrealizowanych budżetów deficytowych.

Poziom dochodów i wydatków przypadających na 1 mieszkańca przedstawia rys. 12.

Rys. 12. Poziom dochodów i wydatków przypadających na 1 mieszkańca w latach 2010 i 2011 (w zł)

Wydatki samorządowych budżetów w przeliczeniu na 1 mieszkańca kraju wyniosły w 2011 r. 4754 zł. Zrealizowane w budżetach miast na prawach powiatu wyniosły 4859 zł, w budżetach gmin — 3120 zł, w budżetach powiatów — 942 zł, a w budżetach województw samorządowych — 428 zł. Z analizy porównawczej wynika, że poziomy wydatków dolnośląskich JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca po raz kolejny ukształtowały się powyżej średnich ustalonych dla kraju. Co więcej, tak jak w roku poprzednim, wydatki majątkowe dolnośląskich gmin, miast na prawach powiatu i województwa samorządowego ukształtowały się powyżej średnich dla kraju. Tylko wydatki majątkowe dolnośląskich powiatów ukształtowały się poniżej średnich ustalonych dla tych samorządów w skali kraju.

9. Przychody i rozchody budżetów

Łączna kwota przychodów budżetów dolnośląskich JST w 2011 r. wyniosła 2,2 mld zł, w tym z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek oraz sprzedaży obligacji (przychody zwrotne) — 1,6 mld zł, co stanowiło 73,0% przychodów (w 2010 r. przychody zwrotne wyniosły prawie 1,9 mld zł i stanowiły 71,5% przychodów). Przychody pochodzące z nadwyżek z lat ubiegłych (nadwyżki budżetowej i wolnych środków) ukształtowały się na poziomie 581,9 mln zł, co stanowiło 26,4% przychodów (w 2010 r. nadwyżki z lat ubiegłych wyniosły 698,5 mln zł i stanowiły 26,6% przychodów). Przychody z tytułu spłat pożyczek udzielonych (12,7 mln zł) stanowiły 0,6% przychodów. W 2011 r. nie odnotowano przychodów z tytułu prywatyzacji majątku.

Przychody i rozchody budżetów jednostek poszczególnych szczebli przedstawia tab. 12.

Przychody zwrotne zasilły budżety 171 jednostek (w budżetach 21 JST wystąpiły przychody zarówno z kredytów i pożyczek, jak i obligacji), w tym:

- przychody z kredytów i pożyczek — łącznie w kwocie 1,2 mld zł (56,4% przychodów) — pozyskało i włączyło w finansowanie budżetów 150 jednostek (128 gmin, 18 powiatów, 3 miasta na prawach powiatu i województwo samorządowe); na finansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków UE zaciągnięto łącznie 229,6 mln zł kredytów i pożyczek,

co stanowiło 18,5% zaciągniętych w tym roku budżetowym (w 2010 r. zaciągnięto 286,3 mln zł, co stanowiło 19,5% zaciągniętych);

- przychody ze sprzedaży obligacji — łącznie w kwocie 365,0 mln zł (16,6% przychodów) — włączyły w finansowanie 44 jednostki (38 gmin, 4 powiaty i 2 miasta na prawach powiatu), w tym na finansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków UE wyemitowano obligacje w wysokości 124,6 mln zł, co stanowiło 34,1% wartości emisji w tym roku budżetowym (w 2010 r. 35,5 mln zł, co stanowiło 8,7% emisji).

Kwota zaciągniętych przez dolnośląskie JST w 2011 r. kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji stanowiła odpowiednio 11,6% ich dochodów i 10,9% ich wydatków budżetowych (w 2010 r. stanowiła 14,7% dochodów i 13,4% wydatków). Udział kredytów i pożyczek w przychodach zwrotnych obniżył się z 78,2% w 2010 r. do 77,3% w 2011 r., a udział obligacji wzrósł z 21,8% do 22,7% w 2011 roku.

Rozchody budżetów dolnośląskich JST w 2011 r. wyniosły łącznie 893,3 mln zł, a ich kwotę określili:

- spłaty kredytów i pożyczek — w wysokości 717,7 mln zł (80,3% rozchodów) — realizowane przez 184 jednostki, w tym spłaty kredytów i pożyczek na realizację programów i projektów z udziałem środków UE w wysokości 96,0 mln zł stanowiły 13,4% spłat w tym roku budżetowym (w 2010 r. wyniosły 71,0 mln zł i stanowiły 10,2% spłat),

- wykup obligacji samorządowych — w wysokości 137,8 mln zł (15,4% rozchodów) — realizowany przez 63 jednostki, w tym wykup obligacji na finansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków UE w wysokości 16,7 mln zł stanowił 12,1% wartości wykupionych w tym roku budżetowym (w 2010 r. wyniósł 12,7 mln zł i stanowił 13,1% wartości wykupu),
- udzielone pożyczki w wysokości 19,8 mln zł (2,2% rozchodów), które wystąpiły w budżetach 21 jednostek (17 gmin, 3 powiatów i 1 miasta na prawach powiatu),
- inne cele w wysokości 17,9 mln zł, które stanowiły 2,0% rozchodów i wystąpiły w budżetach 11 jednostek (w 2010 r. inne cele w wysokości 11,3 mln zł stanowiły 1,4% rozchodów).

Przychody z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz sprzedaży obligacji były w 2011 r. łącznie o 269,6 mln zł (o 14,4%) niższe od zrealizowanych w 2010 r., z tego wartość kredytów i pożyczek niższa o 226,4 mln zł, a wartość obligacji niższa o 43,2 mln zł. Równocześnie rozchody z tytułu spłaty kredytów i pożyczek oraz wykupu obligacji samorządowych były aż o 64,3 mln zł (o 8,1%) wyższe niż w roku poprzednim. Tak jak w roku poprzednim, wielkość nowo zaciąganych zobowiązań z tytułu przychodów zwrotnych uległa zmniejszeniu, a spłaty kredytów i pożyczek oraz wykupu obligacji wzrosły, co informuje o utrzymaniu tendencji zmniejszania zadłużenia dolnośląskich JST z tytułu przychodów zwrotnych.

Tabela 12. Przychody i rozchody budżetów dolnośląskich JST w 2011 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Przychody		Rozchody		Przyrost przychodów zwrotnych
	ogółem	kredyty, pożyczki, obligacje	ogółem	spłata i wykup	
JST ogółem	2 201 417	1 606 815	893 279	855 518	751 297
Gminy, w tym:	994 801	696 401	441 697	417 372	279 029
– miejskie	331 017	255 578	157 144	150 001	105 576
– miejsko-wiejskie	316 304	184 891	126 065	110 943	73 948
– wiejskie	347 480	255 932	158 489	156 428	99 504
Powiaty	208 266	125 518	91 849	87 449	38 069
Miasta na prawach powiatu	658 452	489 897	353 733	344 697	145 199
Województwo samorządowe	339 897	295 000	6 000	6 000	289 000

Bilans zaciągniętych i spłaconych w roku 2011 zobowiązań z tytułu umów kredytów, pożyczek i emisji obligacji wskazuje na łączny ich przyrost o kwotę 751,3 mln zł — najwyższy w budżecie województwa (o 289 mln zł), najniższy w budżetach powiatów (o 33,7 mln zł). Analiza zmian struktury przychodów z tytułu kredytów pożyczek i obligacji wskazuje na zauważalny w porównaniu do roku poprzedniego wzrost (o 251,0%) zaciąga-

nych zobowiązań z tytułu emisji obligacji na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków z UE, przy jednoczesnym obniżeniu (o 19,8%) zaciąganych na ten cel kredytów i pożyczek. Jednocześnie spłaty kredytów i pożyczek oraz wykup obligacji na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków pochodzących z UE w porównaniu do 2010 r. wzrosły odpowiednio o 35,2% i o 31,5%.

10. Dług publiczny

Łączna kwota długu dolnośląskich JST na koniec 2011 r. wyniosła 6 mld 381 mln zł i była o ponad 1 mld zł wyższa w porównaniu z rokiem poprzednim.

Wskaźnik zadłużenia, obliczany relacją kwoty długu do wykonanych dochodów, wyniósł 46,1% i w stosunku do 2010 r. wzrósł o 4,1 punktu proc. (w skali kraju wskaźnik ten wyniósł 38,4% i wzrósł o 4,5 punktu proc.).

Wzrost zadłużenia wystąpił w 139 JST (w roku 2010 wzrost ten dotyczył 165 JST) łącznie na kwotę 1 mld 90 mln zł, spadek zadłużenia wystąpił w 55 JST łącznie na kwotę 80,3 mln zł. Analiza poziomu długu dolnośląskich JST w ostatnich latach wyka-

zuje spadek tempa wzrostu zadłużenia: z 52,2% (w 2009 r.) i 25,4% (w 2010 r.) do 19% (w 2011 r.).

Na poziom zadłużenia wykazany w sprawozdaniach Rb-Z na koniec 2011 r. oddziaływało także zaliczenie do długu zobowiązań z tytułu umów nienazwanych (§ 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie klasyfikacji tytułów dłużnych). Ustalenia w tym zakresie wskazują, że przyrost zobowiązań o kwotę 247,7 mln zł był wynikiem zaliczenia do kredytów i pożyczek zobowiązań z tytułu umów nienazwanych o terminie zapłaty dłuższym niż rok.

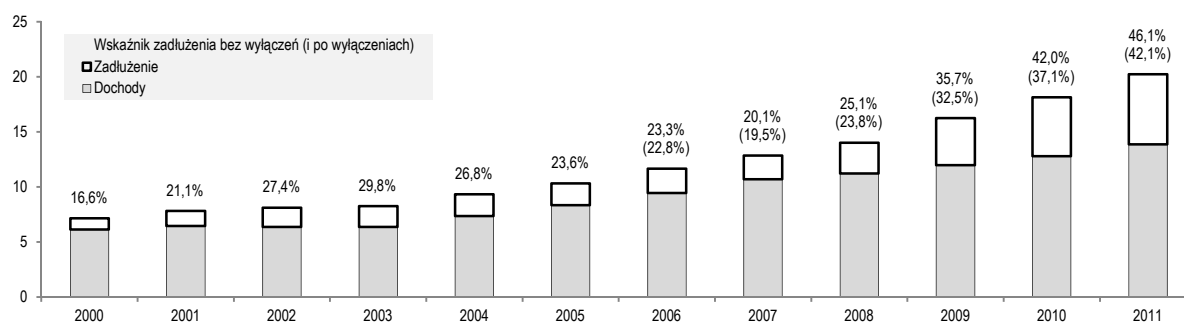
Zmiany poziomu zadłużenia i jego relacji do dochodów w latach 2010 i 2011 przedstawia tab. 13.

Tabela 13. Dług publiczny i jego relacja do dochodów

Wyszczególnienie	2010				2011			
	dochody	dług publiczny	relacja 3:2		dochody	dług publiczny	relacja 7:6	
			bez wyłączeń	po wyłączeniach			bez wyłączeń	po wyłączeniach
	[tys. zł]		[%]		[tys. zł]		[%]	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
JST ogółem	12 782 621	5 362 428	42,0	37,1	13 856 716	6 381 113	46,1	42,1
Gminy, z tego:	6 034 816	2 264 769	37,5	33,4	6 326 347	2 589 514	40,9	36,6
– miejskie	2 182 662	931 746	42,7	38,6	2 306 492	1 058 132	45,9	41,0
– wiejskie	1 664 862	497 780	29,9	25,7	2 308 482	949 903	41,1	29,9
– miejsko-wiejskie	2 187 291	835 244	38,2	34,1	1 711 373	581 480	34,0	37,2
Powiaty	1 905 105	644 828	33,8	33,1	2 079 721	713 342	34,3	33,8
Miasta na prawach powiatu	3 829 407	2 209 529	57,7	48,2	4 216 505	2 546 006	60,4	54,0
Województwo samorządowe	1 013 293	243 301	24,0	24,0	1 234 143	532 250	43,1	43,1

W roku 2011 nadal obowiązywało ograniczenie łącznej kwoty długu na koniec roku budżetowego do 60% wykonanych dochodów z uprawnieniem do zastosowania wyłączeń ustawowych. Wyłączenia z ograniczeń dotyczą emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciąganych w związku z umową zawartą z podmiotem dyspo-

nującym środkami z budżetu UE. Relacja łącznej kwoty długu (wskaźnik zadłużenia) dolnośląskich JST po uwzględnieniu tych wyłączeń wyniosła 42,1% wykonanych dochodów. Poziom dochodów i zadłużenia wraz ze wskaźnikiem zadłużenia dolnośląskich JST w latach 2000–2011 przedstawia rys. 13.

Rys. 13. Poziom dochodów i zadłużenia (w mld zł) oraz wskaźnik zadłużenia (% dochodów) dolnośląskich JST w latach 2000–2011

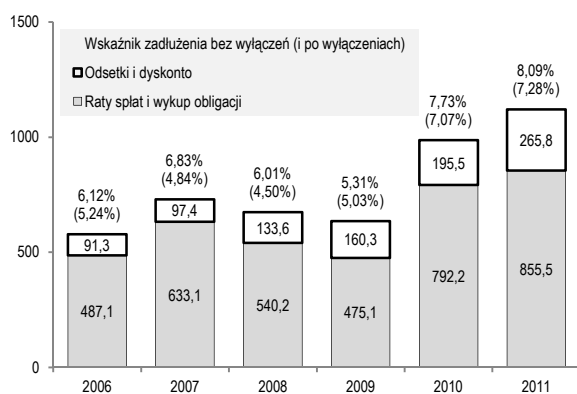
W roku 2011 relacja łącznej kwoty długu do wykonanych dochodów w miastach na prawach powiatu wyniosła 60,4% (przy uwzględnieniu ustawowych wyłączeń wyniosła 54,0%). Najwyższy poziom wskaźnika wystąpił we Wrocławiu 62,6% (po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń 57,9%),

a najniższy w Jeleniej Górze 46,1% (po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń 15,3%). W powiatach wskaźnik zadłużenia wyniósł 34,3% (po uwzględnieniu wyłączeń 33,8%), z czego najwyższy (po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń) odnotowano w powiecie lubińskim (54,3%), najniższy w dzier-

żoniowskim (13,7%). Wskaźnik zadłużenia gmin wyniósł średnio 40,9% dochodów, a po uwzględnieniu wyłączeń ustawowych — 36,6%. Najwyższy wskaźnik zadłużenia (po uwzględnieniu wyłączeń ustawowych) i jednocześnie przekroczenie ustawowej granicy dotyczyło gmin: Przemków (121,6%), Krośnice (90,8%), (75,8%), Szczytna (66,9%), Wiązów (65,4%) i Żarów (62,9%). Cztery gminy (Bolesławiec w., Grębocice, Rudna i Szczawno-Zdrój) nie wykazywały długu na koniec 2011 roku.

Łączną kwotę długu JST województwa dolnośląskiego na koniec 2011 r. (6 mld 381 mln zł) określili zobowiązania z następujących tytułów dłużnych:

- zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek oraz wyemitowanych papierów wartościowych w łącznej wysokości 6,3 mld zł, z tego zaciągniętych przez 3 miasta na prawach powiatu w wysokości 2,5 mld zł (40,1% zobowiązań samorządowych w regionie z tego tytułu), 161 gmin w wysokości 2,5 mld zł (40,3% zobowiązań), 26 powiatów w wysokości 707,5 mln zł (11,2% zobowiązań) oraz województwo samorządowe w wysokości 532,3 mln zł (8,4%),
- zobowiązania wymagalne, łącznie na kwotę 53,5 mln zł, które wystąpiły w zobowiązaniach 77 gmin (na kwotę 40,9 mln zł), 2 miast na prawach powiatu (na kwotę 6,8 mln zł), 4 powiatów (na kwotę 5,8 mln zł) oraz w województwie samorządowym.

Rys. 14. Spłaty i wydatki na obsługę długu dolnośląskich JST w latach 2006–2010 (w mln zł)

Łączna kwota dokonanych przez dolnośląskie JST w 2011 r. spłat (rat kredytów i pożyczek oraz wykupu obligacji) wraz z należnymi odsetkami i wypłatami z tytułu udzielonych poręczeń wyniosła 1 mld 121 mln zł i była o 134,7 mln zł wyższa od analogicznej dla 2010 r., w tym kwota spłat — wyższa o 64,3 mln zł, a wydatków na obsługę długu — wyższa o 70,3 mln zł.

Zmiany poziomu łącznej kwoty spłat i wykupu oraz wydatków na obsługę długu dolnośląskich JST w latach 2006–2011 przedstawia rys. 14.

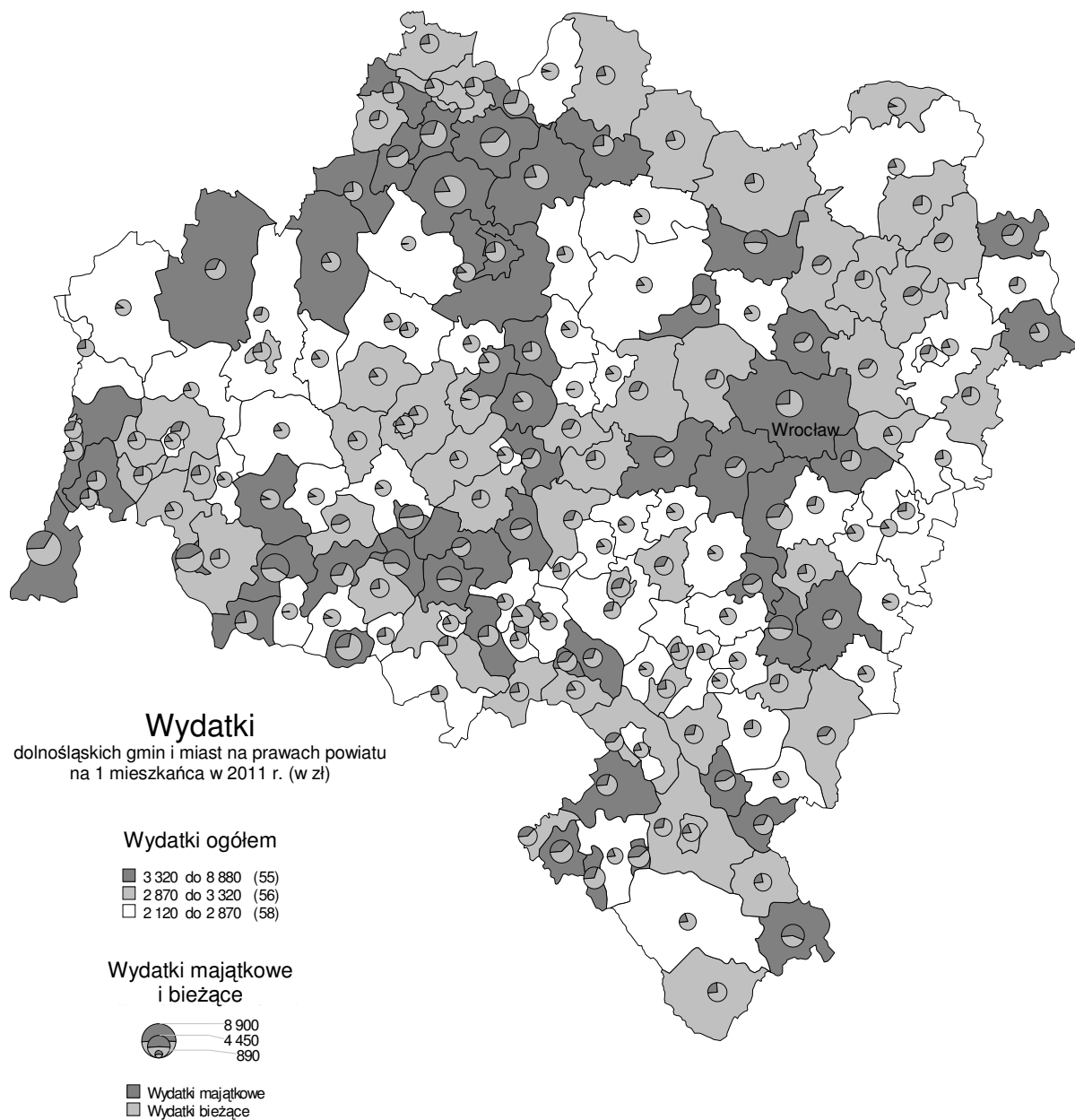
Obowiązującą granicę relacji łącznej kwoty spłat i obsługi długu do dochodów (15% dochodów) wyznacza utrzymany w mocy art. 169 ustawy o finansach publicznych z 2005 roku. Wskaźnik obsługi długu dla dolnośląskich JST wyniósł w 2011 r. 8,09% (po uwzględnieniu wyłączeń 7,28%).

Obowiązująca od 2010 r. ustawa o finansach publicznych wprowadza indywidualny wskaźnik zadłużenia (liczony średnią arytmetyczną z 3 lat relacji wyniku operacyjnego powiększonego o dochody ze sprzedaży majątku do dochodów). Wykonanie budżetów w roku 2011 będzie oddziaływało na poziom wskaźnika obliczanego począwszy od 2014 roku.

Wykonanie budżetów przez dolnośląskie JST w roku 2011 wyraziło się m.in.:

- wzrostem dochodów (o 8,4%) wyższym niż wydatków (4,7%) w porównaniu z danymi roku poprzedniego,
- obniżeniem łącznej kwoty deficytu (o 481,4 mln zł w stosunku do planowanej wielkości),
- spowolnieniem tempa wzrostu zadłużenia (do 19%) oraz spadkiem liczby JST wykazujących wzrost zadłużenia (o 26),
- wzrostem łącznej kwoty spłat długu (o 64,3 mln zł),
- wzrostem kwoty wyniku operacyjnego (o 313,4 mln zł) oraz wzrostem liczby JST, które wykazują nadwyżkę operacyjną (o 39).

Wykonanie budżetów w roku 2011 należy ocenić pozytywnie, gdyż ich realizacja spowodowała podwyższenie wskaźnika zdolności spłaty zobowiązań przez dolnośląskie JST.

Zestawienie 1

Wykonanie budżetów w JST województwa dolnośląskiego w 2011 r. (w zł)

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY	W tym DOCHODY WŁASNE	WYDATKI	W tym WYDATKI MAJĄTKOWE	WYNIK OPERACYJNY (bieżący)*	WYNIK BUDŻETU	DLUG PUBLICZNY
JST województwa ogółem	13 856 715 951	7 670 527 014	14 692 780 230	3 554 870 921	716 018 574	-836 064 279	6 381 112 725
Województwo samorządowe	1 234 143 461	641 534 357	1 516 909 961	636 286 984	113 940 191	-282 766 500	532 250 007
Powiaty ziemskie	2 079 721 038	564 332 060	2 110 504 241	315 679 793	72 094 168	-30 783 203	713 342 196
bolesławiecki	67 323 108	16 955 864	69 842 799	10 840 938	3 353 664	-2 519 691	19 202 962
dzierżoniowski	86 263 710	21 693 563	88 448 778	10 981 972	3 221 973	-2 185 068	11 835 875
głogowski	92 142 678	33 639 556	92 071 144	6 168 896	3 219 965	71 534	17 345 558
górowski	60 588 304	8 254 847	60 200 057	1 655 662	1 254 607	388 247	22 711 878
jaworski	52 735 791	10 548 035	49 892 589	2 175 533	2 048 565	2 843 202	21 047 280
jeleniogórski	87 446 946	17 792 311	86 824 307	5 100 055	1 694 251	622 639	24 789 917
kamiennogórski	46 580 270	9 380 910	45 961 755	3 943 675	1 552 169	618 515	8 252 078
kłodzki	172 416 436	44 431 487	171 900 080	22 819 131	3 609 450	516 356	64 728 795
legnicki	55 878 223	20 871 032	56 010 910	2 773 850	361 000	-132 687	23 098 096
lubański	81 627 000	11 502 472	81 442 104	2 599 392	1 766 075	184 895	19 392 840
lubiński	99 632 894	37 754 275	99 172 591	8 470 822	1 908 097	460 303	54 100 000
lwówecki	63 149 282	11 007 901	61 554 044	2 690 247	2 603 934	1 595 239	12 948 372
milicki	63 762 532	12 067 270	67 491 840	10 108 297	1 348 383	-3 729 307	18 332 200
oleśnicki	98 429 378	26 556 427	98 859 487	15 816 277	5 135 242	-430 109	51 805 000
olawski	61 970 606	21 046 157	61 930 602	14 590 153	4 762 740	40 004	11 449 172
polkowicki	51 171 029	27 887 921	55 055 815	13 647 450	6 329 429	-3 884 786	22 657 000
strzeliński	48 012 001	9 752 244	46 569 104	4 491 577	2 499 912	1 442 898	16 360 297
średzki	38 208 558	12 147 128	41 407 981	11 452 144	1 552 261	-3 199 423	15 315 000
świdnicki	211 002 764	38 279 341	226 983 873	108 362 513	4 114 453	-15 981 110	83 432 791
trzebnicki	65 045 306	22 266 819	70 495 018	15 013 506	4 727 248	-5 449 712	27 360 000
wałbrzyski	134 797 674	38 585 418	130 836 758	7 006 338	4 646 284	3 960 916	38 134 073
wolowski	48 605 184	11 305 088	49 446 991	3 526 979	2 332 990	-841 807	21 770 000
wrocławski	81 499 993	38 807 362	81 534 270	6 543 393	-35 306	-34 278	30 435 274
ząbkowski	76 768 842	20 976 731	80 732 286	10 322 951	3 971 929	-3 963 445	38 041 437
zgorzelecki	87 288 276	32 120 243	86 992 707	12 844 891	4 422 815	295 569	15 785 731
złotoryjski	47 374 250	8 701 660	48 846 349	1 733 152	-307 962	-1 472 099	23 010 569
Miasta na prawach powiatu	4 216 504 564	2 952 315 515	4 437 043 442	1 061 347 857	124 997 378	-220 538 878	2 546 006 208
Jelenia Góra	340 560 991	157 468 832	403 460 974	121 314 506	-1 220 248	-62 899 983	157 082 367
Legnica	371 131 757	198 319 905	399 729 859	60 222 627	5 785 093	-28 598 102	195 087 478
Wrocław	3 504 811 816	2 596 526 777	3 633 852 609	879 810 724	120 432 533	-129 040 793	2 193 836 363
Gminy ogółem	6 326 346 887	3 512 345 082	6 628 322 585	1 541 556 287	404 986 838	-301 975 698	2 589 514 313
Gminy miejskie	2 306 492 257	1 431 301 109	2 419 597 027	498 140 124	103 384 435	-113 104 770	1 058 131 771
Bielawa	89 908 369	43 681 007	97 518 021	21 408 833	3 358 080	-7 609 653	42 544 076
Boguszków-Gorce	40 009 935	19 346 809	42 967 660	7 737 763	2 790 898	-2 957 725	11 424 825
Bolesławiec	132 299 058	86 802 805	126 287 885	27 441 331	3 684 386	6 011 173	58 363 368
Chojnów	35 524 985	15 138 216	35 090 361	6 931 546	3 474 458	434 624	5 989 098
Duszniki-Zdrój	20 098 189	14 004 390	20 146 956	5 737 338	-176 788	-48 767	8 624 416
Dzierżoniów	87 495 884	48 169 583	97 595 707	20 761 922	1 671 421	-10 099 823	45 581 073
Głogów	210 803 796	151 617 919	207 967 481	37 190 591	23 995 647	2 836 315	73 834 433
Jawor	61 422 383	35 167 909	62 070 345	8 388 961	1 602 712	-647 961	26 448 982
Jedlina-Zdrój	15 820 107	6 366 527	18 266 907	6 227 780	186 664	-2 446 800	11 633 605
Kamienna Góra	52 630 313	31 241 532	53 776 490	8 957 196	18 748	-1 146 178	23 695 749
Karpacz	27 476 875	18 642 249	27 703 491	7 403 504	-477 637	-226 616	20 281 080
Kłodzko	84 296 247	52 058 028	84 822 568	15 293 153	3 010 040	-526 320	48 626 238
Kowary	26 341 931	12 318 329	32 333 206	7 004 321	-965 804	-5 991 275	11 411 671
Kudowa-Zdrój	30 662 016	14 878 359	33 563 393	11 585 935	961 182	-2 901 377	18 574 804
Lubań	58 520 591	39 803 748	56 681 351	7 520 072	2 855 685	1 839 240	26 411 030
Lubin	250 521 481	173 080 008	275 532 871	61 660 802	22 635 419	-25 011 390	113 205 071
Nowa Ruda	59 123 856	27 434 164	53 820 170	9 888 204	856 014	5 303 687	27 898 756
Oleśnica	97 266 508	64 687 700	101 059 833	27 941 021	16 362 997	-3 793 325	15 132 025
Olawa	81 917 838	57 163 556	86 710 858	20 229 266	6 235 777	-4 793 020	30 230 600
Piechowice	15 971 532	9 541 077	15 811 044	102 351	-1 053 801	160 488	6 215 985
Pieszycy	19 421 784	7 735 938	20 058 753	2 210 019	-455 396	-636 970	9 331 228
Piława Górna	16 841 572	8 246 809	16 493 846	1 778 118	1 013 387	347 726	3 125 410
Polanica-Zdrój	24 923 102	12 919 526	28 461 469	10 510 876	37 009	-3 538 366	11 985 752
Szczawno-Zdrój	19 265 170	14 191 490	23 875 412	3 346 975	-2 165 675	-4 610 242	0
Szklarska Poręba	27 662 489	19 081 807	29 550 078	6 209 269	-1 025 010	-1 887 590	11 153 642
Świdnica	152 601 391	98 471 126	167 245 497	44 205 712	10 401 166	-14 644 106	80 729 600
Świebodzice	62 045 545	41 047 852	62 013 641	13 246 677	3 553 912	31 904	19 655 500
Świeradów-Zdrój	23 905 889	11 986 101	28 545 690	11 540 470	-261 763	-4 639 801	18 103 440
Wałbrzych	326 677 609	207 980 467	338 731 412	40 125 056	1 524 646	-12 053 802	197 917 681

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY	W tym DOCHODY WŁASNE	WYDATKI	W tym WYDATKI MAJĄTKOWE	WYNIK OPERACYJNY (bieżący)*	WYNIK BUDŻETU	DŁUG PUBLICZNY
Wojcieszów	15 896 947	4 872 325	19 725 671	8 966 743	197 441	-3 828 724	5 435 918
Zawidów	14 030 544	7 044 977	12 968 474	2 836 101	361 466	1 062 070	5 503 827
Zgorzelec	76 254 557	49 701 437	93 280 421	26 266 409	-23 463	-17 025 864	46 750 710
Złotoryja	48 853 761	26 877 339	48 920 066	7 485 810	-799 384	-66 304	22 312 180
Gminy wiejskie	1 711 372 940	858 786 825	1 789 324 267	459 091 899	146 704 881	-77 951 327	581 479 722
Bolesławiec	32 508 121	21 051 398	30 705 795	7 896 611	8 511 786	1 802 326	0
Borów	13 045 546	5 060 924	14 871 379	3 138 068	334 412	-1 825 833	4 909 524
Chojnów	22 522 856	10 176 238	25 744 929	3 913 719	-1 563 229	-3 222 073	12 238 398
Cieplowody	11 220 068	6 349 307	9 294 097	2 329 704	810 456	1 925 971	3 046 500
Cieszków	12 715 527	3 462 969	13 526 450	1 049 883	-272 329	-810 923	7 431 200
Czarny Bór	16 034 575	8 747 860	18 400 136	4 265 439	1 158 172	-2 365 560	2 824 959
Czernica	31 972 448	18 708 679	34 936 164	5 990 223	1 189 622	-2 963 716	9 057 029
Długolęka	69 680 524	44 651 817	74 967 684	25 005 704	15 833 246	-5 287 159	25 329 800
Dobromierz	18 664 589	10 220 446	22 162 219	9 094 573	4 028	-3 497 630	8 491 099
Dobroszyce	19 201 510	7 802 492	20 089 469	7 229 454	2 064 841	-887 959	7 500 000
Domaniów	12 560 349	4 369 129	14 484 197	2 147 745	-187 879	-1 923 848	6 576 908
Dziadowa Kłoda	14 811 261	3 245 928	15 381 614	2 639 145	-433 612	-570 353	7 914 383
Dzierżoniów	23 616 848	10 769 601	24 050 585	4 453 649	2 175 038	-433 737	10 055 036
Gaworzyce	11 986 178	3 770 928	12 323 259	3 138 855	917 233	-337 081	3 528 431
Głogów	16 897 525	10 139 918	19 724 973	4 141 637	585 414	-2 827 448	7 121 338
Grębocice	29 398 566	21 958 214	35 582 082	12 804 644	3 457 512	-6 183 516	0
Gromadka	17 829 670	9 884 481	18 469 205	3 065 495	-667 347	-639 535	5 897 950
Janowice Wielkie	14 466 315	7 744 947	22 567 053	13 158 679	2 624 217	-8 100 738	14 323 689
Jemielno	10 699 904	3 260 757	12 152 807	2 842 316	128 601	-1 452 903	5 197 010
Jerzmanowa	24 344 028	18 738 795	22 996 344	6 559 897	6 768 329	1 347 684	6 041 422
Jeżów Sudecki	16 371 226	8 720 190	22 212 310	8 941 053	2 417 958	-5 841 083	8 106 451
Jordanów Śląski	10 516 002	6 254 400	10 894 556	4 136 513	1 440 559	-378 555	3 471 064
Kamieniec Żąbkowicki	23 380 918	12 399 032	22 290 398	3 328 934	1 789 673	1 090 520	764 999
Kamienna Góra	25 497 961	11 205 842	28 385 063	6 826 831	2 551 340	-2 887 102	4 845 246
Kłodzko	47 015 549	16 642 473	51 173 667	13 185 539	1 379 387	-4 158 118	27 004 627
Kobierzyce	89 586 401	75 928 199	87 273 338	28 003 389	28 010 282	2 313 063	7 085 159
Kondratowice	17 483 193	5 200 847	22 536 982	11 742 665	604 890	-5 053 789	4 703 910
Kostomłoty	21 013 940	7 277 928	25 108 551	9 236 502	359 512	-4 094 611	8 652 736
Kotła	15 507 644	5 243 481	13 818 224	2 948 457	513 060	1 689 421	4 256 673
Krośnice	23 571 013	8 836 340	25 577 372	5 985 469	1 824 323	-2 006 359	21 404 900
Krotoszyce	10 602 594	5 341 072	9 307 914	447 913	339 700	1 294 679	1 882 508
Kunice	17 104 514	10 412 828	18 828 885	4 185 984	1 565 589	-1 724 371	5 612 000
Legnickie Pole	16 823 160	10 627 962	17 535 896	2 358 579	1 192 287	-712 736	6 074 971
Lewin Kłodzki	8 012 033	2 346 276	8 174 186	2 917 334	-246 856	-162 154	4 897 090
Lubań	20 431 462	7 056 674	21 425 742	6 203 519	723 252	-994 280	5 070 178
Lubin	44 348 844	35 721 521	44 789 815	5 548 886	3 724 909	-440 971	8 280 514
Łagiewniki	18 620 278	6 041 826	19 543 814	3 338 948	-10 284	-923 536	3 500 894
Malczyce	16 504 063	7 323 001	14 250 891	1 905 789	1 211 141	2 253 173	4 000 000
Marcinowice	20 537 687	6 824 730	20 462 421	6 229 437	652 445	75 266	7 866 000
Marciszów	22 099 304	13 913 120	23 623 183	12 412 311	2 876 015	-1 523 879	8 179 121
Męcinka	17 832 785	7 275 555	13 907 698	2 279 725	1 658 172	3 925 087	8 885 700
Mietków	14 088 902	7 191 257	10 911 436	1 263 335	1 362 671	3 177 467	1 270 716
Miękinia	37 346 637	22 816 291	40 405 666	11 337 944	3 532 709	-3 059 030	14 144 442
Milkowice	16 698 150	7 136 416	16 767 625	2 911 117	938 962	-69 476	7 561 637
Mściwojów	13 418 331	4 523 301	13 996 435	4 397 792	-21 948	-578 104	7 909 758
Mysłakowice	31 002 867	14 780 615	33 028 669	7 345 741	1 307 205	-2 025 802	7 148 213
Niechlów	13 988 728	4 224 401	14 120 530	811 141	294 910	-131 802	4 942 719
Nowa Ruda	34 290 743	12 321 458	38 263 287	12 825 131	1 760 533	-3 972 544	20 355 373
Oleśnica	30 369 343	16 305 927	32 100 235	5 798 311	2 482 103	-1 730 892	15 233 055
Olawa	39 589 273	23 689 273	40 683 377	5 978 528	2 703 506	-1 094 104	23 509 209
Osiecznica	30 743 405	14 458 103	27 622 457	8 401 765	4 324 397	3 120 948	6 800 000
Paszowice	10 884 220	4 106 087	11 485 973	2 693 654	178 254	-601 753	4 717 879
Pęclaw	11 848 276	3 558 746	12 471 343	3 409 274	593	-623 067	4 269 940
Pielgrzymka	14 240 811	4 338 553	15 154 202	2 347 000	89 369	-913 391	5 613 272
Platerówka	4 845 813	2 588 057	5 150 470	1 233 260	493 708	-304 658	797 214
Podgórzyn	22 280 882	10 969 352	22 514 465	1 891 308	16 260	-233 583	10 030 792
Przeworno	12 467 169	3 614 084	13 267 380	2 058 286	408 679	-800 210	2 127 875
Radwanice	18 850 967	8 998 907	19 646 585	7 625 630	2 495 993	-795 619	6 101 500
Rudna	36 952 547	28 810 659	36 040 663	6 973 347	7 496 038	911 884	0
Ruja	8 848 194	2 664 217	7 145 873	92 057	327 215	1 702 321	2 658 202
Siekierczyn	14 759 976	8 324 341	13 979 672	2 569 162	563 509	780 304	4 569 429
Stara Kamienica	30 023 479	5 025 355	34 148 805	20 105 716	-572 570	-4 125 326	11 459 858
Stare Bogaczowice	11 094 024	4 284 538	10 978 078	1 883 770	638 365	115 947	1 860 049
Stoszowice	16 443 586	5 389 797	17 786 430	4 819 400	762 471	-1 342 844	7 916 177
Sulików	19 568 018	9 459 586	20 857 529	4 700 899	820 329	-1 289 510	7 497 890

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY	W tym DOCHODY WŁASNE	WYDATKI	W tym WYDATKI MAJĄTKOWE	WYNIK OPERACYJNY (bieżący)*	WYNIK BUDŻETU	DŁUG PUBLICZNY
Świdnica	47 280 953	20 866 209	50 712 949	14 662 331	4 506 170	-3 431 996	22 287 317
Udanin	15 769 394	5 812 536	17 898 752	4 047 494	460 701	-2 129 358	7 634 634
Walim	19 241 934	7 452 462	19 115 555	5 382 210	260 180	126 379	7 083 161
Warta Bolesławiecka	23 374 313	12 046 253	22 741 170	3 087 253	3 241 930	633 143	322
Wądroże Wielkie	10 786 856	3 553 487	13 082 660	3 984 658	286 676	-2 295 804	7 233 870
Wińsko	21 896 759	7 262 484	21 846 965	2 735 764	1 452 956	49 794	8 188 857
Wisznia Mała	29 770 241	14 705 166	30 416 089	10 136 601	2 216 705	-645 849	12 686 900
Zagrodno	16 262 018	5 771 014	15 932 685	2 298 123	669 931	329 333	2 142 064
Zawonia	15 541 402	5 793 177	16 141 774	3 858 275	1 871 665	-600 371	2 785 000
Zgorzelec	27 736 289	15 920 044	27 325 282	4 945 956	1 376 428	411 007	10 497 755
Złotoryja	23 016 991	10 257 555	23 043 797	4 098 020	1 142 858	-26 806	6 475 041
Żórawina	24 115 246	11 773 267	24 734 168	6 267 002	785 582	-618 923	11 219 171
Żukowice	14 899 227	7 285 720	14 253 893	3 085 430	-1 986 025	645 333	2 721 016
Gminy miejsko-wiejskie	2 308 481 690	1 222 257 148	2 419 401 291	584 324 264	154 897 522	-110 919 601	949 902 820
Bardo	19 945 421	5 279 046	20 630 451	8 119 167	41 076	-685 030	12 095 980
Bierutów	28 247 937	11 181 816	30 041 238	7 363 747	1 058 148	-1 793 301	17 683 798
Bogatynia	197 394 496	113 165 569	218 788 893	71 925 707	11 437 868	-21 394 397	39 605 929
Bolków	32 947 199	7 993 092	36 687 252	13 926 026	1 048 514	-3 740 054	16 353 128
Brzeg Dolny	49 842 373	34 976 630	55 454 789	18 103 895	5 075 430	-5 612 416	17 250 850
Byszczyca Kłodzka	56 989 416	24 427 733	54 675 344	10 325 908	1 308 223	2 314 072	24 614 460
Chocianów	29 017 433	16 529 437	27 181 333	301 737	768 251	1 836 100	15 806 486
Gluszyca	23 496 012	8 918 583	27 059 839	3 990 252	1 809	-3 563 826	15 435 555
Góra	60 194 016	22 517 778	63 787 471	12 827 487	931 777	-3 593 455	24 139 700
Gryfów Śląski	24 980 869	9 065 355	23 627 944	3 013 182	747 141	1 352 925	10 494 622
Jaworzyna Śląska	24 430 070	11 783 662	23 866 247	3 227 353	1 514 510	563 822	10 235 821
Jelcz-Laskowice	59 017 198	38 170 292	57 704 731	12 691 377	10 674 195	1 312 467	14 563 996
Kąty Wrocławskie	64 299 254	45 872 254	74 617 855	25 805 096	10 952 728	-10 318 600	25 607 721
Łądek-Zdrój	24 576 164	11 243 664	24 541 180	5 033 950	2 179 866	34 984	15 664 613
Leśna	30 952 834	10 345 497	30 226 264	4 757 256	1 567 726	726 570	7 231 331
Lubawka	30 234 931	14 926 498	29 925 068	6 185 173	164 446	309 863	9 237 992
Lubomierz	21 757 750	4 284 003	20 380 906	1 568 769	1 646 162	1 376 845	5 667 020
Lwówek Śląski	45 388 822	23 007 286	45 234 987	6 728 072	2 961 816	153 834	20 143 332
Mieroszów	24 366 226	12 774 334	24 351 754	5 161 865	477 701	14 471	7 201 011
Międzybórz	17 143 063	7 901 577	20 605 988	6 569 745	906 308	-3 462 925	5 598 544
Międzylesie	21 031 112	5 654 315	24 202 420	5 498 716	-1 178 827	-1 171 309	10 320 020
Milicz	63 855 486	28 529 744	66 712 455	12 067 187	3 869 360	-2 856 969	34 264 683
Mirsk	30 581 899	12 411 129	29 251 397	6 640 168	4 131 913	1 330 502	7 147 172
Niemcza	14 874 381	7 245 200	16 669 992	2 214 614	181 153	-1 795 611	5 388 994
Nowogrodzic	37 631 482	15 576 132	37 746 226	6 518 809	3 555 193	-114 744	8 267 465
Oborniki Śląskie	42 919 357	25 820 127	46 339 177	6 467 258	418 711	-3 419 820	22 713 180
Olszyna	20 798 364	5 309 010	21 390 585	4 540 052	166 069	-592 221	7 583 120
Pieńsk	22 446 623	9 362 611	25 784 262	5 784 659	1 163 241	-3 337 639	8 812 544
Polkowice	212 966 871	183 078 051	199 929 084	34 451 256	34 819 726	13 037 788	64 944 485
Prochowice	20 976 347	11 483 870	20 474 751	2 534 877	1 528 101	501 595	7 806 723
Prusice	39 715 586	12 294 592	41 361 495	21 108 320	1 844 652	-1 645 908	11 045 600
Przemków	27 314 990	10 376 106	29 350 683	6 562 044	991 950	-2 035 693	35 438 604
Radków	32 127 240	10 742 365	35 935 475	9 858 608	-494 383	-3 808 235	13 178 230
Siechnice	54 805 083	40 421 878	57 295 964	14 607 723	7 569 524	-2 490 881	31 190 978
Sobótka	31 333 614	19 270 472	30 013 408	3 338 469	1 883 387	1 320 206	1 781 000
Stronie Śląskie	31 382 434	9 659 824	34 592 308	19 128 035	1 089 559	-3 209 875	12 095 644
Strzegom	75 334 870	52 714 843	85 872 276	24 029 817	6 109 306	-10 537 406	35 969 646
Strzelin	62 974 791	35 117 394	72 915 536	22 299 750	3 071 376	-9 940 745	35 093 212
Syców	36 070 321	17 742 909	43 464 503	10 649 648	1 093 027	-7 394 182	22 078 131
Szczytna	19 131 077	6 678 208	18 426 032	3 384 275	-343 161	705 045	12 805 695
Ścinawa	26 058 140	11 731 467	27 419 833	5 389 108	1 247 052	-1 361 693	14 633 543
Środa Śląska	59 092 044	35 729 692	63 030 815	19 133 907	9 049 910	-3 938 772	27 420 539
Świerzawa	20 758 239	6 819 459	19 450 699	2 225 473	1 233 537	1 307 540	6 749 720
Trzebnica	69 383 492	40 195 072	73 472 685	25 745 470	7 276 826	-4 089 193	32 205 328
Twardogóra	35 473 063	18 007 219	39 792 420	13 273 461	2 288 156	-4 319 357	13 418 400
Wąsosz	22 962 133	8 881 719	23 842 512	4 628 669	1 352 750	-880 380	5 607 713
Węglińiec	23 355 560	8 541 477	22 009 194	2 208 082	2 251 892	1 346 366	9 591 082
Wiązów	18 885 377	6 651 431	19 377 391	1 347 408	40 181	-492 015	12 356 249
Wleń	13 748 638	6 597 997	11 574 143	1 075 195	-108 749	2 174 495	4 158 903
Wołów	54 797 079	24 460 555	56 867 792	7 880 182	981 157	-2 070 712	32 361 108
Ząbkowice Śląskie	60 352 691	36 215 981	63 984 711	14 861 727	670 215	-3 632 020	20 583 665
Ziębice	48 103 736	16 115 347	54 514 739	17 992 246	1 748 115	-6 411 003	18 926 040
Złoty Stok	15 597 787	6 828 203	16 607 033	5 010 993	422 608	-1 009 246	6 405 856
Żarów	30 311 992	20 000 171	31 394 230	3 527 906	30 369	-1 082 237	19 056 085
Żmigród	46 108 309	21 628 474	48 945 530	10 714 389	-520 069	-2 837 221	23 871 573

* Wynik operacyjny (bieżący) — różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi.

Zestawienie 2

Wykonanie budżetów w JST województwa dolnośląskiego w 2011 r.
— w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)*

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY				WYDATKI			WYNIK BUDŻETU
	ogółem	z tego		w tym dochody własne	ogółem	z tego		
		bieżące	majątkowe			bieżące	majątkowe	
JST województwa ogółem	4 815	4 119	696	2 665	5 105	3 870	1 235	-291
Województwo samorządowe	429	346	83	223	527	306	221	-98
Powiaty ziemskie	1 011	908	103	274	1 026	873	153	-15
bolesławiecki	756	700	56	190	784	662	122	-28
dzierżoniowski	836	782	54	210	857	751	106	-21
głogowski	1 050	1 016	34	383	1 049	979	70	1
górowski	1 671	1 649	22	228	1 660	1 615	46	11
jaworski	1 023	965	58	205	968	925	42	55
jeleniogórski	1 368	1 305	63	278	1 358	1 278	80	10
kamiennogórski	1 027	961	66	207	1 013	926	87	14
klodzki	1 059	938	121	273	1 056	916	140	3
legnicki	1 039	997	42	388	1 041	990	52	-2
lubański	1 460	1 442	18	206	1 457	1 410	47	3
lubiński	949	882	67	359	944	864	81	4
lwówecki	1 341	1 306	36	234	1 307	1 250	57	34
milicki	1 719	1 584	136	325	1 820	1 547	273	-101
oleśnicki	943	845	98	254	947	796	152	-4
olawski	850	714	135	289	849	649	200	1
polkowicki	829	773	56	452	892	671	221	-63
strzebiński	1 095	1 016	78	222	1 062	959	102	33
średzki	757	624	133	241	820	593	227	-63
świdnicki	1 325	771	554	240	1 426	745	681	-100
trzebnicki	814	753	61	279	882	694	188	-68
wałbrzyski	757	721	35	217	734	695	39	22
wolowski	1 027	1 019	7	239	1 044	970	74	-18
wrocławski	714	657	57	340	714	657	57	0
ząbkowicki	1 126	1 091	35	308	1 184	1 033	151	-58
zgorzelecki	945	850	94	348	941	802	139	3
złotoryjski	1 044	1 031	13	192	1 076	1 038	38	-32
Miasta na prawach powiatu	5 136	4 264	872	3 596	5 405	4 112	1 293	-269
Jelenia Góra	4 053	3 343	710	1 874	4 802	3 358	1 444	-749
Legnica	3 572	3 324	249	1 909	3 848	3 268	580	-275
Wrocław	5 537	4 541	996	4 102	5 741	4 351	1 390	-204
Gminy ogółem	3 076	2 670	406	1 708	3 222	2 473	749	-147
Gminy miejskie	2 872	2 522	351	1 782	3 013	2 393	620	-141
Bielawa	2 921	2 582	339	1 419	3 169	2 473	696	-247
Boguszków-Gorce	2 491	2 367	124	1 204	2 675	2 193	482	-184
Bolesławiec	3 321	2 574	747	2 179	3 171	2 482	689	151
Chojnów	2 479	2 208	272	1 057	2 449	1 965	484	30
Duszniki-Zdrój	4 135	2 929	1 207	2 882	4 145	2 965	1 181	-10
Dzierżoniów	2 578	2 313	265	1 419	2 875	2 264	612	-298
Głogów	3 118	2 881	237	2 242	3 076	2 526	550	42
Jawor	2 584	2 325	258	1 479	2 611	2 258	353	-27
Jedlina-Zdrój	3 128	2 418	711	1 259	3 612	2 381	1 232	-484
Kamienna Góra	2 574	2 193	381	1 528	2 630	2 192	438	-56
Karpacz	5 571	4 019	1 552	3 780	5 617	4 116	1 501	-46
Kludzko	3 042	2 618	424	1 879	3 061	2 509	552	-19
Kowary	2 291	2 119	172	1 071	2 812	2 203	609	-521
Kudowa-Zdrój	3 032	2 268	764	1 471	3 319	2 173	1 146	-287
Lubań	2 714	2 412	302	1 846	2 629	2 280	349	85
Lubin	3 383	3 194	189	2 337	3 721	2 888	833	-338
Nowa Ruda	2 518	1 908	611	1 169	2 292	1 871	421	226
Oleśnica	2 629	2 419	210	1 748	2 731	1 976	755	-103
Olawa	2 640	2 344	297	1 842	2 795	2 143	652	-154
Piechowice	2 461	2 258	203	1 470	2 437	2 421	16	25
Pieszycy	2 079	1 862	217	828	2 147	1 911	237	-68
Piława Górna	2 492	2 327	165	1 220	2 441	2 178	263	51
Polanica-Zdrój	3 651	2 635	1 016	1 892	4 169	2 629	1 540	-518
Szczawno-Zdrój	3 441	3 280	161	2 535	4 265	3 667	598	-824
Szklarska Poręba	4 048	3 266	782	2 793	4 325	3 416	909	-276
Świdnica	2 570	2 247	323	1 658	2 816	2 072	744	-247
Świebodzice	2 711	2 286	425	1 793	2 709	2 130	579	1
Świeradów-Zdrój	5 375	3 764	1 610	2 695	6 418	3 823	2 595	-1 043
Wałbrzych	2 718	2 497	221	1 730	2 818	2 484	334	-100

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY				WYDATKI			WYNIK BUDŻETU
	ogółem	z tego		w tym dochody własne	ogółem	z tego		
		bieżące	majątkowe			bieżące	majątkowe	
Wojcieszów	4 010	2 764	1 246	1 229	4 976	2 714	2 262	-966
Zawidów	3 262	2 440	822	1 638	3 015	2 356	659	247
Zgorzelec	2 417	2 123	294	1 575	2 956	2 124	833	-540
Złotoryja	2 981	2 480	502	1 640	2 985	2 528	457	-4
Gminy wiejskie	3 203	2 764	439	1 607	3 349	2 489	859	-146
Bolesławiec	2 452	2 362	90	1 588	2 316	1 720	596	136
Borów	2 519	2 330	189	977	2 871	2 266	606	-353
Chojnów	2 394	2 154	240	1 082	2 736	2 320	416	-342
Cieplowody	3 650	2 529	1 121	2 065	3 023	2 266	758	627
Cieszków	2 739	2 629	110	746	2 913	2 687	226	-175
Czarny Bór	3 354	3 199	155	1 830	3 849	2 956	892	-495
Czernica	2 855	2 691	164	1 671	3 120	2 585	535	-265
Długoleka	2 968	2 803	166	1 902	3 194	2 128	1 065	-225
Dobromierz	3 444	2 412	1 032	1 886	4 089	2 411	1 678	-645
Dobroszyce	3 062	2 380	682	1 244	3 204	2 051	1 153	-142
Domaniów	2 368	2 290	78	824	2 731	2 326	405	-363
Działdowa Kloda	3 220	2 676	544	706	3 344	2 770	574	-124
Dzierżonów	2 563	2 363	200	1 169	2 610	2 127	483	-47
Gaworzycy	3 078	2 594	484	968	3 165	2 359	806	-87
Głogów	2 768	2 649	119	1 661	3 231	2 553	679	-463
Grębocice	5 558	4 960	598	4 152	6 728	4 307	2 421	-1 169
Gromadka	3 286	2 716	570	1 822	3 404	2 839	565	-118
Janowice Wielkie	3 515	2 923	591	1 882	5 483	2 286	3 197	-1 968
Jemielno	3 481	3 071	410	1 061	3 953	3 029	925	-473
Jerzmanowa	6 157	5 869	288	4 739	5 816	4 157	1 659	341
Jeżów Sudecki	2 408	2 308	100	1 283	3 267	1 952	1 315	-859
Jordanów Śląski	3 434	2 678	757	2 043	3 558	2 207	1 351	-124
Kamieniec Ząbkowicki	2 692	2 390	303	1 428	2 567	2 183	383	126
Kamienna Góra	2 867	2 711	156	1 260	3 191	2 424	768	-325
Kłodzko	2 799	2 344	455	991	3 047	2 262	785	-248
Kobierzyce	5 677	5 531	146	4 811	5 530	3 756	1 775	147
Kondratowice	3 859	2 516	1 343	1 148	4 975	2 383	2 592	-1 116
Kostomłoty	3 006	2 322	684	1 041	3 592	2 271	1 321	-586
Kotla	3 646	2 676	970	1 233	3 249	2 556	693	397
Krośnice	2 912	2 646	266	1 092	3 160	2 420	739	-248
Krotoszyce	3 654	3 170	483	1 840	3 207	3 053	154	446
Kunice	3 066	2 905	161	1 866	3 375	2 625	750	-309
Legnickie Pole	3 332	3 242	90	2 105	3 473	3 006	467	-141
Lewin Kłodzki	4 439	2 776	1 663	1 300	4 529	2 912	1 616	-90
Lubań	3 119	2 434	685	1 077	3 271	2 324	947	-152
Lubin	3 347	3 243	104	2 696	3 381	2 962	419	-33
Łagiewniki	2 542	2 211	331	825	2 668	2 213	456	-126
Malczyce	2 772	2 277	495	1 230	2 394	2 074	320	378
Marcinowice	3 230	2 341	889	1 073	3 218	2 239	980	12
Marciszów	4 794	3 056	1 738	3 018	5 124	2 432	2 692	-331
Męcinka	3 696	2 754	942	1 508	2 882	2 410	472	813
Mietków	3 653	2 855	798	1 864	2 829	2 501	328	824
Miękinia	2 950	2 575	375	1 802	3 191	2 296	896	-242
Milkowice	2 713	2 404	309	1 160	2 725	2 252	473	-11
Mściwojów	3 314	2 365	949	1 117	3 457	2 371	1 086	-143
Mysłakowice	3 083	2 684	399	1 470	3 285	2 554	731	-201
Niechlów	2 748	2 673	76	830	2 774	2 615	159	-26
Nowa Ruda	2 902	2 302	600	1 043	3 238	2 153	1 085	-336
Oleśnica	2 546	2 413	133	1 367	2 691	2 205	486	-145
Oława	2 763	2 610	152	1 653	2 839	2 422	417	-76
Osiecznica	4 167	3 191	976	1 960	3 744	2 605	1 139	423
Paszowice	2 788	2 298	490	1 052	2 942	2 252	690	-154
Pęcław	5 149	3 939	1 211	1 547	5 420	3 938	1 482	-271
Pielgrzymka	3 057	2 768	289	931	3 253	2 749	504	-196
Platerówka	2 903	2 643	261	1 551	3 086	2 347	739	-183
Podgórzyn	2 825	2 617	208	1 391	2 855	2 615	240	-30
Przeworno	2 434	2 268	166	705	2 590	2 188	402	-156
Radwanice	4 089	3 149	940	1 952	4 262	2 608	1 654	-173
Rudna	5 006	4 953	53	3 903	4 882	3 938	945	124
Ruja	3 275	2 732	543	986	2 645	2 611	34	630
Siekierczyn	3 233	2 622	610	1 823	3 062	2 499	563	171
Stara Kamienica	5 649	2 534	3 114	946	6 425	2 642	3 783	-776
Stare Bogaczowice	2 640	2 316	324	1 019	2 612	2 164	448	28
Stoszowice	2 996	2 502	495	982	3 241	2 363	878	-245
Sulików	3 267	2 834	433	1 579	3 482	2 697	785	-215

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY				WYDATKI			WYNIK BUDŻETU
	ogółem	z tego		w tym dochody własne	ogółem	z tego		
		bieżące	majątkowe			bieżące	majątkowe	
Świdnica	2 964	2 543	422	1 308	3 179	2 260	919	-215
Udanin	2 838	2 576	262	1 046	3 222	2 493	728	-383
Walim	3 378	2 456	921	1 308	3 355	2 411	945	22
Warta Bolesławiecka	2 849	2 791	58	1 468	2 772	2 396	376	77
Wądroże Wielkie	2 685	2 336	349	884	3 256	2 264	992	-571
Wińsko	2 544	2 389	155	844	2 538	2 220	318	6
Wisznia Mała	3 397	2 567	830	1 678	3 471	2 314	1 157	-74
Zagrodno	2 946	2 591	355	1 045	2 886	2 470	416	60
Zawonia	2 789	2 540	249	1 040	2 897	2 205	692	-108
Zgorzelec	3 399	2 911	488	1 951	3 348	2 742	606	50
Złotoryja	3 216	2 807	409	1 433	3 220	2 647	573	-4
Żórawina	2 763	2 206	557	1 349	2 834	2 116	718	-71
Żukowice	4 214	2 597	1 617	2 060	4 031	3 159	873	183
Gminy miejsko-wiejskie	3 208	2 766	443	1 699	3 362	2 550	812	-154
Bardo	3 668	2 309	1 360	971	3 794	2 301	1 493	-126
Bierutów	2 802	2 355	448	1 109	2 980	2 250	731	-178
Bogatynia	8 004	6 419	1 585	4 589	8 872	5 955	2 917	-868
Bolków	2 995	2 165	831	727	3 336	2 069	1 266	-340
Brzeg Dolny	3 092	2 632	460	2 170	3 440	2 317	1 123	-348
Byszczyca Kłodzka	2 968	2 378	590	1 272	2 847	2 310	538	121
Chocianów	2 263	2 156	107	1 289	2 120	2 097	24	143
Gluszyca	2 592	2 545	47	984	2 985	2 545	440	-393
Góra	2 904	2 504	401	1 086	3 078	2 459	619	-173
Gryfów Śląski	2 512	2 148	364	912	2 376	2 073	303	136
Jaworzyna Śląska	2 375	2 153	221	1 145	2 320	2 006	314	55
Jelcz-Laskowice	2 650	2 500	149	1 714	2 591	2 021	570	59
Kąty Wrocławskie	3 266	3 035	230	2 330	3 790	2 479	1 311	-524
Łądek-Zdrój	2 889	2 549	340	1 322	2 885	2 293	592	4
Leśna	2 948	2 575	373	985	2 879	2 426	453	69
Lubawka	2 650	2 095	555	1 308	2 623	2 081	542	27
Lubomierz	3 649	3 431	218	719	3 418	3 155	263	231
Lwówek Śląski	2 546	2 326	220	1 291	2 537	2 160	377	9
Mieroszów	3 259	2 631	628	1 709	3 257	2 567	690	2
Międzybórz	3 367	2 935	432	1 552	4 048	2 757	1 290	-680
Międzylesie	2 857	2 381	476	768	3 288	2 541	747	-431
Milicz	2 623	2 403	219	1 172	2 740	2 244	496	-117
Mirsk	3 441	3 009	432	1 397	3 291	2 544	747	150
Niemcza	2 540	2 499	41	1 237	2 847	2 468	378	-307
Nowogrodziec	2 509	2 319	190	1 038	2 516	2 082	435	-8
Oborniki Śląskie	2 275	2 136	139	1 369	2 457	2 114	343	-181
Olszyna	3 150	2 577	573	804	3 240	2 552	688	-90
Pieńsk	2 446	2 306	140	1 020	2 810	2 179	630	-364
Polkowice	8 064	7 584	480	6 932	7 570	6 265	1 304	494
Prochowice	2 738	2 541	197	1 499	2 673	2 342	331	65
Prusice	4 333	2 411	1 922	1 341	4 512	2 210	2 303	-180
Przemków	3 138	2 732	406	1 192	3 372	2 618	754	-234
Radków	3 478	2 769	708	1 163	3 890	2 823	1 067	-412
Siechnice	3 483	3 194	289	2 569	3 641	2 713	928	-158
Sobótka	2 482	2 262	220	1 526	2 377	2 113	264	105
Stronie Śląskie	4 035	2 129	1 907	1 242	4 448	1 988	2 460	-413
Strzegom	2 838	2 560	278	1 986	3 235	2 330	905	-397
Strzelin	2 913	2 483	430	1 624	3 373	2 341	1 031	-460
Syców	2 183	2 052	131	1 074	2 631	1 986	645	-448
Szczytna	2 633	2 023	610	919	2 536	2 070	466	97
Ścinawa	2 519	2 250	269	1 134	2 650	2 129	521	-132
Środa Śląska	3 058	2 740	318	1 849	3 262	2 272	990	-204
Świerzawa	2 699	2 400	299	887	2 529	2 239	289	170
Trzebnica	3 074	2 437	637	1 781	3 255	2 115	1 141	-181
Twardogóra	2 752	2 235	517	1 397	3 087	2 057	1 030	-335
Wąsosz	3 117	2 792	325	1 206	3 237	2 608	628	-120
Węglińiec	2 727	2 575	152	997	2 570	2 312	258	157
Wiązów	2 549	2 439	110	898	2 615	2 434	182	-66
Wleń	3 080	2 328	752	1 478	2 593	2 352	241	487
Wołów	2 422	2 209	213	1 081	2 514	2 166	348	-92
Ząbkowice Śląskie	2 648	2 185	463	1 589	2 808	2 156	652	-159
Ziębice	2 669	2 123	546	894	3 024	2 026	998	-356
Złoty Stok	3 334	2 569	765	1 460	3 550	2 479	1 071	-216
Żarów	2 450	2 255	195	1 616	2 537	2 252	285	-87
Żmigród	3 074	2 514	560	1 442	3 263	2 549	714	-189

* Według liczby ludności na dzień 31 grudnia 2010 r. (GUS).

Zestawienie 3

Wskaźniki i relacje w budżetach JST województwa dolnośląskiego w 2011 r. (w %)

Jednostki samorządu terytorialnego	Wskaźniki udziału		Relacje do wykonanych dochodów					
	dochodów własnych w dochodach ogółem	wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	wyniku budżetu	wyniku bieżącego	łącznej kwoty spłat długu (art. 169 ufp z 2005 r.)		łącznej kwoty długu (art. 170 ufp z 2005 r.)	
					bez uwzględnienia wyłączeń	z uwzględnieniem wyłączeń	bez uwzględnienia wyłączeń	z uwzględnieniem wyłączeń
JST województwa ogółem	55,4	24,2	-6,0	5,2	8,1	7,3	46,1	42,1
Województwo samorządowe	52,0	41,9	-22,9	9,2	1,7	1,7	43,1	43,1
Powiaty ziemskie	27,1	15,0	-1,5	3,5	6,0	5,7	34,3	33,8
bolesławiecki	25,2	15,5	-3,7	5,0	2,8	2,8	28,5	28,5
dzierżoniowski	25,1	12,4	-2,5	3,7	0,4	0,4	13,7	13,7
głogowski	36,5	6,7	0,1	3,5	6,1	6,1	18,8	18,8
górowski	13,6	2,8	0,6	2,1	3,8	3,8	37,5	37,5
jaworski	20,0	4,4	5,4	3,9	9,0	9,0	39,9	39,9
jeleniogórski	20,3	5,9	0,7	1,9	5,2	5,2	28,3	28,3
kamiennogórski	20,1	8,6	1,3	3,3	4,4	4,4	17,7	17,7
klodzki	25,8	13,3	0,3	2,1	7,8	7,8	37,5	35,9
legnicki	37,4	5,0	-0,2	0,6	9,3	5,9	41,3	35,6
lubański	14,1	3,2	0,2	2,2	6,0	6,0	23,8	23,8
lubiński	37,9	8,5	0,5	1,9	6,1	6,1	54,3	54,3
lwówecki	17,4	4,4	2,5	4,1	3,4	3,4	20,5	20,5
milicki	18,9	15,0	-5,8	2,1	3,4	3,4	28,8	28,8
oleśnicki	27,0	16,0	-0,4	5,2	6,7	6,7	52,6	52,6
olawski	34,0	23,6	0,1	7,7	2,4	2,4	18,5	18,5
polkowicki	54,5	24,8	-7,6	12,4	1,7	1,7	44,3	44,3
strzeliński	20,3	9,6	3,0	5,2	5,9	5,9	34,1	34,1
średzki	31,8	27,7	-8,4	4,1	6,9	6,9	40,1	40,1
świdnicki	18,1	47,7	-7,6	1,9	2,0	2,0	39,5	39,5
trzebnicki	34,2	21,3	-8,4	7,3	6,8	4,1	42,1	36,7
wałbrzyski	28,6	5,4	2,9	3,4	7,5	7,5	28,3	28,3
wolowski	23,3	7,1	-1,7	4,8	21,5	21,5	44,8	44,8
wrocławski	47,6	8,0	0,0	0,0	6,2	6,2	37,3	37,3
ząbkowicki	27,3	12,8	-5,2	5,2	15,3	10,9	49,6	49,6
zgorzelecki	36,8	14,8	0,3	5,1	5,1	5,1	18,1	18,1
złotoryjski	18,4	3,5	-3,1	-0,7	10,9	10,9	48,6	48,6
Miasta na prawach powiatu	70,0	23,9	-5,2	3,0	10,4	10,1	60,4	54,0
Jelenia Góra	46,2	30,1	-18,5	-0,4	8,7	6,5	46,1	15,3
Legnica	53,4	15,1	-7,7	1,6	6,3	6,3	52,6	52,6
Wrocław	74,1	24,2	-3,7	3,4	11,0	10,9	62,6	57,9
Gminy ogółem	55,5	23,3	-4,8	6,4	8,5	7,0	40,9	36,6
Gminy miejskie	62,1	20,6	-4,9	4,5	8,6	7,8	45,9	41,0
Bielawa	48,6	22,0	-8,5	3,7	5,6	5,6	47,3	47,3
Boguszów-Gorce	48,4	18,0	-7,4	7,0	7,7	7,7	28,6	28,6
Bolesławiec	65,6	21,7	4,5	2,8	15,7	14,5	44,1	36,7
Chojnów	42,6	19,8	1,2	9,8	3,7	3,7	16,9	16,9
Duszniki-Zdrój	69,7	28,5	-0,2	-0,9	9,1	9,1	42,9	42,9
Dzierżoniów	55,1	21,3	-11,5	1,9	10,0	10,0	52,1	52,1
Głogów	71,9	17,9	1,3	11,4	6,4	6,4	35,0	35,0
Jawor	57,3	13,5	-1,1	2,6	5,8	5,8	43,1	43,1
Jedlina-Zdrój	40,2	34,1	-15,5	1,2	8,8	8,6	73,5	50,0
Kamienna Góra	59,4	16,7	-2,2	0,0	6,9	6,9	45,0	45,0
Karpacz	67,8	26,7	-0,8	-1,7	7,8	6,0	73,8	57,8
Kłodzko	61,8	18,0	-0,6	3,6	12,1	10,9	57,7	56,0
Kowary	46,8	21,7	-22,7	-3,7	13,5	13,5	43,3	43,3
Kudowa-Zdrój	48,5	34,5	-9,5	3,1	17,3	4,9	60,6	44,1
Lubań	68,0	13,3	3,1	4,9	8,9	8,9	45,1	45,1
Lubin	69,1	22,4	-10,0	9,0	4,6	4,6	45,2	45,2
Nowa Ruda	46,4	18,4	9,0	1,4	19,0	10,6	47,2	47,2
Oleśnica	66,5	27,6	-3,9	16,8	4,1	4,1	15,6	15,4
Olawa	69,8	23,3	-5,9	7,6	7,1	7,1	36,9	36,9
Piechowice	59,7	0,6	1,0	-6,6	3,8	3,8	38,9	32,8
Pieszycy	39,8	11,0	-3,3	-2,3	9,7	9,7	48,0	48,0
Piława Górna	49,0	10,8	2,1	6,0	4,5	4,5	18,6	18,6
Polanica-Zdrój	51,8	36,9	-14,2	0,1	4,1	4,1	48,1	48,1
Szczawno-Zdrój	73,7	14,0	-23,9	-11,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Szklarska Poręba	69,0	21,0	-6,8	-3,7	7,4	7,4	40,3	38,1
Świdnica	64,5	26,4	-9,6	6,8	7,8	7,8	52,9	52,9
Świebodzice	66,2	21,4	0,1	5,7	6,8	6,8	31,7	23,6
Świeradów-Zdrój	50,1	40,4	-19,4	-1,1	13,7	7,9	75,7	27,3
Wałbrzych	63,7	11,8	-3,7	0,5	11,7	11,0	60,6	44,0

Jednostki samorządu terytorialnego	Wskaźniki udziału		Relacje do wykonanych dochodów					
	dochodów własnych w dochodach ogółem	wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	wyniku budżetu	wyniku bieżącego	łącznej kwoty spłat długu (art. 169 ufp z 2005 r.)		łącznej kwoty długu (art. 170 ufp z 2005 r.)	
					bez uwzględnienia wyłączeń	z uwzględnieniem wyłączeń	bez uwzględnienia wyłączeń	z uwzględnieniem wyłączeń
Wojcieszów	30,6	45,5	-24,1	1,2	4,2	3,3	34,2	5,3
Zawidów	50,2	21,9	7,6	2,6	23,5	7,2	39,2	39,2
Zgorzelec	65,2	28,2	-22,3	0,0	6,3	6,3	61,3	47,5
Złotoryja	55,0	15,3	-0,1	-1,6	6,8	6,8	45,7	45,7
Gminy wiejskie	50,2	25,7	-4,6	8,6	7,9	5,5	34,0	29,9
Bolesławiec	64,8	25,7	5,5	26,2	4,6	4,6	0,0	0,0
Borów	38,8	21,1	-14,0	2,6	0,7	0,7	37,6	7,7
Chojnów	45,2	15,2	-14,3	-6,9	13,6	9,3	54,3	54,3
Cieplowody	56,6	25,1	17,2	7,2	27,4	6,8	27,2	27,2
Cieszków	27,2	7,8	-6,4	-2,1	4,9	4,9	58,4	58,4
Czarny Bór	54,6	23,2	-14,8	7,2	0,1	0,1	17,6	17,6
Czernica	58,5	17,1	-9,3	3,7	4,9	4,9	28,3	28,3
Długolęka	64,1	33,4	-7,6	22,7	5,2	5,2	36,4	36,4
Dobromierz	54,8	41,0	-18,7	0,0	22,8	4,0	45,5	38,2
Dobroszyce	40,6	36,0	-4,6	10,8	9,4	4,2	39,1	0,0
Domaniów	34,8	14,8	-15,3	-1,5	10,3	10,3	52,4	52,4
Dziadowa Kłoda	21,9	17,2	-3,9	-2,9	9,2	9,2	53,4	53,4
Dzierżoniów	45,6	18,5	-1,8	9,2	8,7	8,7	42,6	42,6
Gaworzycy	31,5	25,5	-2,8	7,7	7,2	7,2	29,4	29,4
Głogów	60,0	21,0	-16,7	3,5	5,8	5,8	42,1	36,6
Grębocice	74,7	36,0	-21,0	11,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Gromadka	55,4	16,6	-3,6	-3,7	12,1	6,4	33,1	20,5
Janowice Wielkie	53,5	58,3	-56,0	18,1	19,1	10,6	99,0	59,1
Jemielno	30,5	23,4	-13,6	1,2	8,2	5,8	48,6	40,0
Jerzmanowa	77,0	28,5	5,5	27,8	5,5	5,5	24,8	24,8
Jeżów Sudecki	53,3	40,3	-35,7	14,8	4,7	4,7	49,5	28,4
Jordanów Śląski	59,5	38,0	-3,6	13,7	3,6	3,6	33,0	33,0
Kamieniec Ząbkowicki	53,0	14,9	4,7	7,7	0,8	0,8	3,3	3,3
Kamienna Góra	43,9	24,1	-11,3	10,0	1,9	1,9	19,0	19,0
Kłodzko	35,4	25,8	-8,8	2,9	10,6	10,6	57,4	57,4
Kobierzyce	84,8	32,1	2,6	31,3	1,9	1,9	7,9	7,9
Kondratowice	29,7	52,1	-28,9	3,5	0,5	0,5	26,9	26,9
Kostomłoty	34,6	36,8	-19,5	1,7	6,3	6,3	41,2	23,1
Kotła	33,8	21,3	10,9	3,3	8,5	6,0	27,4	26,0
Krośnice	37,5	23,4	-8,5	7,7	9,6	9,6	90,8	90,8
Krotoszyce	50,4	4,8	12,2	3,2	17,4	4,9	17,8	15,9
Kunice	60,9	22,2	-10,1	9,2	14,4	14,4	32,8	32,8
Legnickie Pole	63,2	13,5	-4,2	7,1	6,4	6,4	36,1	36,1
Lewin Kłodzki	29,3	35,7	-2,0	-3,1	36,8	10,8	61,1	44,7
Lubań	34,5	29,0	-4,9	3,5	4,2	3,8	24,8	11,5
Lubin	80,5	12,4	-1,0	8,4	4,5	4,5	18,7	18,7
Łagiewniki	32,4	17,1	-5,0	-0,1	8,1	0,9	18,8	16,9
Małczyce	44,4	13,4	13,7	7,3	6,0	6,0	24,2	24,2
Marcinowice	33,2	30,4	0,4	3,2	18,3	3,4	38,3	24,3
Marciszów	63,0	52,5	-6,9	13,0	10,7	4,3	37,0	32,5
Męcinka	40,8	16,4	22,0	9,3	19,0	6,6	49,8	49,8
Mietków	51,0	11,6	22,6	9,7	20,1	2,3	9,0	8,4
Miękinia	61,1	28,1	-8,2	9,5	4,4	4,4	37,9	37,9
Milkowice	42,7	17,4	-0,4	5,6	15,7	8,8	45,3	45,3
Mściwojów	33,7	31,4	-4,3	-0,2	11,5	9,3	58,9	43,3
Mysłakowice	47,7	22,2	-6,5	4,2	8,0	6,9	23,1	12,1
Niechlów	30,2	5,7	-0,9	2,1	7,3	7,3	35,3	35,3
Nowa Ruda	35,9	33,5	-11,6	5,1	4,6	4,2	59,4	46,8
Oleśnica	53,7	18,1	-5,7	8,2	5,4	5,4	50,2	50,2
Olawa	59,8	14,7	-2,8	6,8	8,0	8,0	59,4	59,4
Osiecznica	47,0	30,4	10,2	14,1	6,2	2,3	22,1	16,3
Paszowice	37,7	23,5	-5,5	1,6	9,5	8,9	43,3	41,2
Pęcław	30,0	27,3	-5,3	0,0	6,0	6,0	36,0	36,0
Pielgrzymka	30,5	15,5	-6,4	0,6	6,3	6,3	39,4	39,4
Platerówka	53,4	23,9	-6,3	10,2	1,2	0,6	16,5	3,9
Podgórzyn	49,2	8,4	-1,0	0,1	12,2	9,5	45,0	39,2
Przeworno	29,0	15,5	-6,4	3,3	4,0	4,0	17,1	17,1
Radwanice	47,7	38,8	-4,2	13,2	5,9	1,5	32,4	32,4
Rudna	78,0	19,3	2,5	20,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Ruja	30,1	1,3	19,2	3,7	19,4	5,9	30,0	30,0
Siekierczyn	56,4	18,4	5,3	3,8	22,2	4,2	31,0	15,8
Stara Kamienica	16,7	58,9	-13,7	-1,9	12,1	2,3	38,2	11,3
Stare Bogaczowice	38,6	17,2	1,0	5,8	4,2	4,2	16,8	16,8
Stoszowice	32,8	27,1	-8,2	4,6	10,2	10,2	48,1	48,1
Sulików	48,3	22,5	-6,6	4,2	6,5	6,5	38,3	37,0

Jednostki samorządu terytorialnego	Wskaźniki udziału		Relacje do wykonanych dochodów					
	dochodów własnych w dochodach ogółem	wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	wyniku budżetu	wyniku bieżącego	łącznej kwoty spłat długu (art. 169 ufp z 2005 r.)		łącznej kwoty długu (art. 170 ufp z 2005 r.)	
					bez uwzględnienia wyłączeń	z uwzględnieniem wyłączeń	bez uwzględnienia wyłączeń	z uwzględnieniem wyłączeń
Świdnica	44,1	28,9	-7,3	9,5	13,3	9,7	47,1	35,2
Udanin	36,9	22,6	-13,5	2,9	8,8	6,4	48,4	48,4
Walim	38,7	28,2	0,7	1,4	13,8	4,5	36,8	35,4
Warta Bolesławiecka	51,5	13,6	2,7	13,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Wądroże Wielkie	32,9	30,5	-21,3	2,7	10,4	8,0	67,1	52,8
Wińsko	33,2	12,5	0,2	6,6	7,6	7,6	37,4	37,4
Wisznia Mała	49,4	33,3	-2,2	7,4	5,9	5,9	42,6	42,6
Zagrodno	35,5	14,4	2,0	4,1	2,6	2,6	13,2	13,2
Zawonia	37,3	23,9	-3,9	12,0	4,6	4,6	17,9	17,6
Zgorzelec	57,4	18,1	1,5	5,0	17,3	15,7	37,8	34,6
Złotoryja	44,6	17,8	-0,1	5,0	7,0	5,1	28,1	25,7
Żórawina	48,8	25,3	-2,6	3,3	7,3	7,3	46,5	46,5
Żukowice	48,9	21,6	4,3	-13,3	8,2	8,2	18,3	18,3
Gminy miejsko-wiejskie	52,9	24,2	-4,8	6,7	8,8	7,3	41,1	37,2
Bardo	26,5	39,4	-3,4	0,2	25,7	7,8	60,6	24,6
Bierutów	39,6	24,5	-6,3	3,7	14,8	14,8	62,6	59,8
Bogatynia	57,3	32,9	-10,8	5,8	3,6	3,6	20,1	20,1
Bolków	24,3	38,0	-11,4	3,2	10,3	10,3	49,6	49,6
Brzeg Dolny	70,2	32,6	-11,3	10,2	6,0	6,0	34,6	34,6
Bystrzyca Kłodzka	42,9	18,9	4,1	2,3	7,8	5,7	43,2	35,6
Chocianów	57,0	1,1	6,3	2,6	10,1	8,3	54,5	54,5
Gluszyca	38,0	14,7	-15,2	0,0	9,0	9,0	65,7	59,8
Góra	37,4	20,1	-6,0	1,5	10,6	10,6	40,1	40,1
Gryfów Śląski	36,3	12,8	5,4	3,0	7,7	7,4	42,0	41,3
Jaworzyna Śląska	48,2	13,5	2,3	6,2	7,2	7,2	41,9	41,9
Jelcz-Laskowice	64,7	22,0	2,2	18,1	6,8	6,8	24,7	24,7
Kąty Wrocławskie	71,3	34,6	-16,0	17,0	4,2	3,7	39,8	23,9
Łądek-Zdrój	45,8	20,5	0,1	8,9	12,7	9,8	63,7	53,1
Leśna	33,4	15,7	2,3	5,1	6,3	6,3	23,4	23,4
Lubawka	49,4	20,7	1,0	0,5	17,8	3,2	30,6	25,1
Lubomierz	19,7	7,7	6,3	7,6	5,3	5,3	26,0	26,0
Lwówek Śląski	50,7	14,9	0,3	6,5	9,2	9,2	44,4	44,4
Mieroszów	52,4	21,2	0,1	2,0	12,7	12,7	29,6	29,6
Międzybórz	46,1	31,9	-20,2	5,3	13,9	2,5	32,7	7,9
Międzylesie	26,9	22,7	-15,1	-5,6	14,4	8,0	49,1	2,7
Milicz	44,7	18,1	-4,5	6,1	10,4	10,4	53,7	53,7
Mirsk	40,6	22,7	4,4	13,5	2,6	2,6	23,4	8,2
Niemcza	48,7	13,3	-12,1	1,2	4,9	4,9	36,2	0,2
Nowogrodzic	41,4	17,3	-0,3	9,4	6,7	6,7	22,0	22,0
Oborniki Śląskie	60,2	14,0	-8,0	1,0	9,7	9,7	52,9	52,9
Olszyna	25,5	21,2	-2,8	0,8	5,2	5,2	36,5	36,5
Pieńsk	41,7	22,4	-14,9	5,2	7,5	4,8	39,3	33,9
Polkowice	86,0	17,2	6,1	16,3	9,8	9,8	30,5	30,5
Prochowice	54,7	12,4	2,4	7,3	11,2	11,2	37,2	37,2
Prusice	31,0	51,0	-4,1	4,6	5,0	3,9	27,8	9,4
Przemków	38,0	22,4	-7,5	3,6	25,0	14,0	129,7	121,6
Radków	33,4	27,4	-11,9	-1,5	12,4	4,5	41,0	32,4
Siechnice	73,8	25,5	-4,5	13,8	9,6	9,6	56,9	56,9
Sobótka	61,5	11,1	4,2	6,0	4,5	4,5	5,7	5,7
Stronie Śląskie	30,8	55,3	-10,2	3,5	7,8	7,8	38,5	38,5
Strzegom	70,0	28,0	-14,0	8,1	12,2	10,1	47,7	47,7
Strzelin	55,8	30,6	-15,8	4,9	7,5	7,5	55,7	55,7
Syców	49,2	24,5	-20,5	3,0	7,9	7,9	61,2	50,7
Szczytna	34,9	18,4	3,7	-1,8	20,5	12,2	66,9	66,9
Ścinawa	45,0	19,7	-5,2	4,8	10,4	10,4	56,2	52,9
Środa Śląska	60,5	30,4	-6,7	15,3	6,1	6,1	46,4	46,4
Świerzawa	32,9	11,4	6,3	5,9	17,6	10,2	32,5	30,9
Trzebnica	57,9	35,0	-5,9	10,5	8,4	5,2	46,4	45,4
Twardogóra	50,8	33,4	-12,2	6,5	10,7	2,2	37,8	27,6
Wąsosz	38,7	19,4	-3,8	5,9	5,1	3,7	24,4	24,4
Węglińiec	36,6	10,0	5,8	9,6	6,0	6,0	41,1	41,1
Wiązów	35,2	7,0	-2,6	0,2	9,7	9,7	65,4	65,4
Wleń	48,0	9,3	15,8	-0,8	21,5	2,1	30,2	4,2
Wołów	44,6	13,9	-3,8	1,8	10,6	10,6	59,1	59,1
Ząbkowice Śląskie	60,0	23,2	-6,0	1,1	4,3	4,3	34,1	28,9
Ziębice	33,5	33,0	-13,3	3,6	5,1	5,1	39,3	26,1
Złoty Stok	43,8	30,2	-6,5	2,7	6,8	2,3	41,1	28,2
Żarów	66,0	11,2	-3,6	0,1	10,4	10,4	62,9	62,9
Żmigród	46,9	21,9	-6,2	-1,1	7,3	7,3	51,8	51,0

Analizę sporządziły:

Gabriela Dulęba (cz. 6 i 7)

Magdalena Głowacz (cz. 1 i 10 oraz tabele, rysunki i zestawienia)

Joanna Maślanka (cz. 4 i 5)

Mariola Zakrzewska (cz. 2 i 3)

Ewa Zarzecka (cz. 8 i 9)